

พุทธนวัตกรรม บัณฑิตนักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ ด้วยปัญญาและคุณธรรม

ชุมชนกรุด ตำบลกรุด อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยสงฆ์สุราษฎร์ธานี

รายงานผลการดำเนินโครงการยุวพุทธนวัตกร
นักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม
ณ ชุมชนกรุด ตำบลกรุด อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

สุเทพ สุดเอี่ยม และคณะ

วิทยาลัยสงฆ์สุราษฎร์ธานี

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

คำนำ

โครงการยุวพุทธนวัตกรรมนักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม ชุมชนกรุด ตำบลกรุด อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ในภาวะกระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคมที่ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตและโครงสร้างของชุมชนท้องถิ่น การสร้างคนรุ่นใหม่ให้มีศักยภาพและความพร้อมที่จะเป็นกำลังหลักในการพัฒนาบ้านเกิดของตนเองจึงนับเป็นภารกิจที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง โครงการยุวพุทธนวัตกรรมพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม ถือกำเนิดขึ้นจากความตระหนักถึงความจำเป็นเร่งด่วนในการแก้ไขปัญหาที่สังคมและยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ตำบลกรุด อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี โครงการนี้ไม่ได้เป็นเพียงการฝึกอบรมเยาวชน แต่คือกระบวนการบ่มเพาะ "นักพัฒนารุ่นใหม่" ที่มีทั้งความรู้คู่คุณธรรม สามารถผสานหลักพุทธปัญญาเข้ากับกระบวนการพัฒนาชุมชนสมัยใหม่ได้อย่างลงตัว ตำบลกรุด ซึ่งประกอบด้วย ๖ หมู่บ้านที่มีประวัติศาสตร์และอัตลักษณ์อันหลากหลาย การดำเนินโครงการนี้ไม่เพียงแต่ตอบสนองต่อปัญหาในระดับจุลภาคเท่านั้น แต่ยังดำเนินไปในทิศทางที่สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาประเทศในภาพใหญ่ภายใต้ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) อีกด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในหมวดหมายที่มุ่งเน้น การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพและคุณธรรม (Human Capital), การสร้างความเสมอภาคและลดความเหลื่อมล้ำ (Equity and Equality) และ การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้เศรษฐกิจฐานรากและชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน (Local and Community Empowerment)

ด้วยเหตุนี้ บัณฑิตจากวิทยาลัยสงฆ์สุราษฎร์ธานีจึงได้นำหลักพุทธธรรมมาประยุกต์ใช้เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนา โดยให้เยาวชนเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติจริงจากการใช้หลัก "สัปปายะ ๗" เป็นกรอบในการวิเคราะห์ทุนและศักยภาพของชุมชน และหลัก "อริยสัจ ๔" เป็นกระบวนการวิเคราะห์ปัญหาเพื่อออกแบบแนวทางการแก้ไขอย่างเป็นระบบ ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจึงไม่ใช่เพียงรายงานหรือแผนงาน แต่คือการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในตัวเยาวชน พวกเขาได้เรียนรู้ที่จะมองปัญหาอย่างมีวิจารณญาณ กล้าคิด กล้าแสดงออก และทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ โครงการนี้จึงเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างวัฒนธรรมการมีส่วนร่วมและความเป็นเจ้าของชุมชนให้เกิดขึ้นในใจของคนรุ่นใหม่ ซึ่งจะนำพาชุมชนตำบลกรุดไปสู่ความเข้มแข็งและผาสุกสืบไป

สุเทพสุดเอี่ยม และคณะ

สารบัญ

๑ บทนำ.....	๑
๑.๑ หลักการและเหตุผล	๕
๑.๒ สภาพปัญหาชุมชน	๖
๑.๓ วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑๐
๒ แผนการดำเนินงานโครงการ	๑๑
๒.๑ กลุ่มเป้าหมาย.....	๑๑
๒.๒ สิ่งที่ได้คาดว่าจะได้รับ	๑๐
๒.๓ แผนการดำเนินงาน	๑๑
๒.๔ หน่วยงานเครือข่ายความร่วมมือ	๒๐
๓ ทูทางสังคมและวัฒนธรรมชุมชนตำบลกรูด	๒๑
๓.๑ ประวัติชุมชน	๒๒
๓.๒ ประชาชนชาวบ้าน	๒๘
๓.๓ แผนที่ชุมชน	๓๐
๔ กระบวนการสร้างยุทธพทุชนวัตกรนักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ ด้วยปัญญาและคุณธรรม	๓๑
๔.๑ ระยะที่ ๑ การวางรากฐาน เพื่อเตรียมความพร้อมสู่ภาคปฏิบัติ	๓๑
๔.๒ ระยะที่ ๒ การนำความรู้ภาคทฤษฎีสู่ภาคปฏิบัติ	๓๖
๔.๓ ระยะที่ ๓ การนำเสนอแผนที่ชุมชน	๕๔
๓.๑ การนำเสนอแผนที่ชุมชน	๕๔
๓.๒ การนำเสนอการวิเคราะห์ชุมชนตามหลักสัปปายสถาน	๖๖
๓.๓ การนำเสนอผลการสำรวจสภาพปัญหาตามหลักอริยสัจ	๗๐
๔.๔ ระยะที่ ๔ การขยายผล	๗๔
๕ การประเมินพทุชนวัตกรและสมรรถนะยุทธพทุชนวัตกร	๗๘
๕.๑ การประเมินสมรรถนะพทุชนวัตกร	๗๘
๕.๒ การประเมินผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังการฝึกอบรมของยุทธพทุชนวัตกร	๘๑
๕.๓ ผลการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในชุมชน	๘๔
๖ ผลการดำเนินกิจกรรม ระยะที่ ๔ การขยายผล “นำใหญ่ร่วมใจ ชุมชนรักษ์โลก”	๘๗
๖.๑ ผลการดำเนินกิจกรรม	๘๘
๖.๒ การประเมินผล	๙๑
๖.๓ การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในชุมชน	๙๔
๖.๔ การปิดโครงการยุทธพทุชนวัตกรนักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ฯ	๙๖
ภาคผนวก	๙๙
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้ร่วมกิจกรรม	๑๐๐

ภาคผนวก ข ภาพกิจกรรม	๑๐๕
ภาคผนวก ค แบบประเมินผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังฝึกอบรมของเยาวชน	๑๑๙
ภาคผนวก ง ตัวอย่างเกียรติบัตร	๑๒๒

บทที่ ๑ บทนำ

๑.๑ หลักการและเหตุผล

ชุมชนท้องถิ่นเปรียบเสมือนรากฐานที่สำคัญของการพัฒนาประเทศ การสร้างความเข้มแข็งจากรากฐานจึงเป็นหัวใจสำคัญในการขับเคลื่อนสังคมไปสู่ความมั่นคงและยั่งยืน อย่างไรก็ตาม ชุมชนตำบลกรูด อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมอันยาวนาน กำลังเผชิญหน้ากับความท้าทายเชิงโครงสร้างที่ซับซ้อนและส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในหลายมิติ จากการลงพื้นที่ศึกษาและรวบรวมข้อมูลอย่างละเอียดโดยบัณฑิตจากวิทยาลัยสุราษฎร์ธานี พบว่าปัญหาที่มีความเชื่อมโยงกันและต้องการแนวทางการแก้ไขที่บูรณาการและยั่งยืน

ประการแรก ปัญหาด้านโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณสุขปโภคที่เสื่อมโทรม หลายชุมชนกำลังเผชิญกับปัญหาพื้นฐานที่กระทบต่อการใช้ชีวิตประจำวัน ไม่ว่าจะเป็นปัญหาน้ำประปาไม่เพียงพอ โดยเฉพาะในหมู่ที่ ๑ และ ๔ สภาพถนนที่ชำรุดเป็นหลุมบ่อและขาดแสงสว่างในหลายพื้นที่ ทำให้การสัญจรไม่สะดวกและเสี่ยงต่ออุบัติเหตุ รวมถึงปัญหาขยะมูลฝอยที่เพิ่มขึ้นตามจำนวนประชากร แต่การจัดการยังไม่ทั่วถึง ปัญหาเหล่านี้ไม่เพียงแต่สร้างความเดือดร้อนในการดำรงชีวิต แต่ยังเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมในระยะยาว

ประการที่สอง ปัญหาด้านเศรษฐกิจและความเป็นอยู่ ประชาชนส่วนใหญ่พึ่งพารายได้จากการเกษตรเชิงเดี่ยว เช่น ยางพาราและปาล์มน้ำมัน ซึ่งมีความเสี่ยงสูงจากความผันผวนของราคาพืชผล ส่งผลให้ชาวบ้านจำนวนมากเผชิญกับสภาวะรายได้ไม่แน่นอนและไม่สมดุลกับรายจ่าย นอกจากนี้ผู้ประกอบการรายย่อยในชุมชนยังต้องแข่งขันกับร้านค้าสะดวกซื้อขนาดใหญ่ที่เข้ามาในพื้นที่ ทำให้ยอดขายลดลงและกระทบต่อเศรษฐกิจในครัวเรือน

ประการที่สาม ปัญหาด้านสังคมและคุณภาพชีวิต ชุมชนกำลังเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ โดยมีจำนวนผู้สูงอายุและผู้ป่วยติดเตียงเพิ่มมากขึ้น ซึ่งต้องการระบบการดูแลเอาใจใส่เป็นพิเศษ ขณะเดียวกัน ปัญหาสุขภาพจิตและปัญหายาเสพติดในกลุ่มเยาวชนก็เป็นอีกหนึ่งความท้าทายที่บั่นทอนความเข้มแข็งของสถาบันครอบครัวและชุมชน ปัญหาเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นในการสร้างเครือข่ายทางสังคมที่เกื้อกูลและระบบการดูแลที่ทั่วถึง

จากสภาพปัญหาดังกล่าว สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศไทยได้ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ที่มุ่งเน้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การสร้างความเสมอภาค และการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้เศรษฐกิจฐานราก การลงทุนกับ "เยาวชน" ซึ่งเป็นอนาคตของชาติ จึงเป็นคำตอบที่สำคัญที่สุดในการแก้ไขปัญหาที่ต้นตอและสร้างการเปลี่ยนแปลงที่ยั่งยืน ด้วยเหตุนี้ "โครงการยุทธศาสตร์พัฒนากิจกรรมชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม" จึงถูกริเริ่มขึ้นเพื่อเป็นกลไกสำคัญในการสร้าง "บัณฑิตนักพัฒนา" ให้เป็นกำลังหลักกลับไปพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง โครงการนี้มุ่งเสริมสร้างศักยภาพของเยาวชนในตำบลกรูดให้กลายเป็นนักพัฒนารุ่นใหม่ที่มีทั้งความรู้และคุณธรรม โดยใช้กระบวนการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง และบูรณาการหลักพุทธธรรมอย่าง "อริยสัจ ๔" และ "สัพปาเย ๗" มาเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ปัญหาและศักยภาพของชุมชนอย่างเป็นระบบ เพื่อให้เยาวชนสามารถออกแบบกิจกรรมการพัฒนาที่ตอบสนองต่อความต้องการที่แท้จริงของชุมชนได้อย่าง

สร้างสรรค์ การ trao quyen ให้เยาวชนได้เป็นผู้ลงมือแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง ไม่เพียงแต่จะช่วยคลี่คลายสถานการณ์ที่เป็นอยู่ แต่ยังเป็นการบ่มเพาะเมล็ดพันธุ์แห่งความเป็นผู้นำและความรักในบ้านเกิด ซึ่งจะเติบโตขึ้นเป็นพลังสำคัญในการขับเคลื่อนชุมชนตำบลกรูดให้ก้าวไปข้างหน้าอย่างมั่นคงและยั่งยืนสืบไป

๑.๒ สภาพปัญหาของชุมชน

ความจำเป็นของโครงการ: ภาพรวมปัญหาของชุมชนในตำบลกรูด โครงการยุวพุทธนวัตกรถือกำเนิดขึ้นจากความจำเป็นเร่งด่วนในการเผชิญหน้ากับชุดปัญหาที่ซับซ้อนและเชื่อมโยงกัน ซึ่งส่งผลกระทบต่อตรงต่อคุณภาพชีวิตและความยั่งยืนของชุมชนในตำบลกรูด อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ปัญหาเหล่านี้สามารถจำแนกได้เป็น ๔ ด้านหลัก ได้แก่ ปัญหาด้านโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภค, ปัญหาด้านเศรษฐกิจ, ปัญหาด้านสังคมและคุณภาพชีวิต, และปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งล้วนเป็นแรงผลักดันสำคัญที่ทำให้การสร้างนักพัฒนารุ่นใหม่กลายเป็นภารกิจที่ไม่อาจมองข้ามได้.

ภาพที่ ๑ ภาพยุวพุทธนวัตกรลงพื้นที่ศึกษาสภาพปัญหาในชุมชน

๑. ปัญหาด้านโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภค อุปสรรคพื้นฐานในการดำรงชีวิต คุณภาพชีวิตของประชาชนในตำบลกรูดถูกบั่นทอนจากปัญหาโครงสร้างพื้นฐานที่ไม่เพียงพอและเสื่อมโทรม ซึ่งเป็นอุปสรรคสำคัญในการใช้ชีวิตประจำวันและการประกอบอาชีพ ถนนและการคมนาคม สภาพถนนในหลายพื้นที่ โดยเฉพาะในหมู่ที่ ๑, ๒ และ ๓ อยู่ในสภาพชำรุด เป็นหลุมเป็นบ่อ อีกทั้งยังมีขนาดคับแคบ ขาดไฟส่องสว่างในเวลากลางคืน และมีหญ้าขึ้นสูงบดบังทัศนวิสัย ทำให้การสัญจรเป็นไปอย่างยากลำบาก และเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุ. น้ำประปาและไฟฟ้า ปัญหาการขาดแคลนน้ำประปาเป็นปัญหาเรื้อรังในหลายหมู่บ้าน เช่น หมู่ที่ ๑ และ ๔. เมื่อมีการใช้น้ำพร้อมกันหลายครัวเรือน แรงดันน้ำจะไม่เพียงพอทำให้น้ำไม่ไหล. นอกจากนี้ ในหมู่ที่ ๓ ยังประสบปัญหาไฟฟ้าไม่เพียงพอ ทำให้เกิดปัญหาไฟตกและเครื่องใช้ไฟฟ้าเสียหายอยู่บ่อยครั้ง การจัดการขยะ ปริมาณขยะที่เพิ่มขึ้นตามจำนวนประชากรในหมู่ที่ ๑

สวนทางกับการจัดการที่ยังไม่ทั่วถึง ทำให้เกิดปัญหาขยะสะสมในชุมชน ซึ่งส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาวะโดยรวม

ภาพที่ ๒ ตัวแทนชุมชนพุทธนวัตกรต้นแบบนำยูวพุทธนวัตกรสำรวจชุมชนศึกษาสภาพปัญหาด้านต่าง ๆ เช่น ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

๒. ปัญหาด้านเศรษฐกิจ ตำบลกรุดจะมีทรัพยากรทางการเกษตรที่อุดมสมบูรณ์ แต่ประชาชนจำนวนมากยังคงเผชิญกับความท้าทายทางเศรษฐกิจที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงในชีวิต ความผันผวนของราคาสินค้าเกษตร: ชาวบ้านส่วนใหญ่พึ่งพาการเกษตรเชิงเดี่ยวอย่างยางพาราและปาล์มน้ำมัน. การมีรายได้ที่ไม่แน่นอนเนื่องจากราคาพืชผลที่ผันผวน ทำให้หลายครัวเรือนในหมู่ที่ ๒ และ ๔ ประสบกับปัญหาความยากจนและรายได้ไม่สมดุลกับรายจ่าย การแข่งขันทางธุรกิจ: ผู้ประกอบการรายย่อยในท้องถิ่นได้รับผลกระทบโดยตรงจากการเข้ามาของร้านสะดวกซื้อขนาดใหญ่ ทำให้ร้านค้าของชำในหมู่ที่ ๕ มียอดขายลดลงอย่างเห็นได้ชัด ปัญหาอาชญากรรมทางการเกษตร: ในหมู่ที่ ๕ เกษตรกรต้องเผชิญกับปัญหาการลักขโมยผลผลิตทางการเกษตร โดยเฉพาะผลปาล์ม ซึ่งสร้างความเดือดร้อนและส่งผลกระทบต่อรายได้โดยตรง

ภาพที่ ๓ ตัวแทนชุมชนพุทธนวัตกรต้นแบบนำยุวพุทธนวัตกรสำรวจชุมชนศึกษาสภาพปัญหาด้านต่าง ๆ เช่น ด้านเศรษฐกิจ

๓. ปัญหาด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม ปัญหาเชิงโครงสร้างและเศรษฐกิจได้ส่งผลกระทบต่อเนื่องมาถึงปัญหาสังคมและสิ่งแวดล้อม ซึ่งต้องการการแก้ไขอย่างเร่งด่วน ปัญหาสุขภาพและกลุ่มเปราะบาง ชุมชนมีจำนวนผู้สูงอายุและผู้ป่วยติดเตียงเพิ่มมากขึ้น. โดยเฉพาะในหมู่ที่ ๓ มีผู้ป่วยจำนวนมาก ทั้งผู้ป่วยเรื้อรัง จิตเวช และผู้ป่วยติดเตียง ซึ่งบางส่วนยังขาดแคลนอุปกรณ์ที่จำเป็นในการดูแล ปัญหายาเสพติด: การแพร่ระบาดของยาเสพติดในกลุ่มเยาวชนเป็นอีกหนึ่งปัญหาทางสังคมที่น่ากังวลในหมู่ที่ ๓ ซึ่งต้องได้รับการแก้ไขอย่างจริงจัง ปัญหาสิ่งแวดล้อมและมลภาวะ นอกเหนือจากปัญหาขยะแล้ว ในหมู่ที่ ๖ ยังมีปัญหามลภาวะทางเสียงที่เกิดจากกลุ่มวัยรุ่นดัดแปลงท่อไอเสียรถจักรยานยนต์ ทำให้เกิดเสียงดังรบกวนความสงบสุขของชาวบ้าน ปัญหาที่กล่าวมาทั้งหมดนี้มิได้ดำรงอยู่อย่างโดดเดี่ยว แต่ล้วนมีความสัมพันธ์และส่งผลกระทบต่อซึ่งกันและกัน การปล่อยให้ปัญหาเหล่านี้สะสมต่อไปย่อมนำไปสู่การเสื่อมถอยของชุมชนในระยะยาว ดังนั้น ความจำเป็นในการริเริ่ม "โครงการยุวพุทธนวัตกร" จึงมีความชัดเจนอย่างยิ่ง โครงการนี้ไม่ใช่เพียงการแก้ไขปัญหาที่ปลายเหตุ แต่เป็นการลงทุนที่สำคัญที่สุด คือ การลงทุนในตัวเยาวชน เพื่อสร้างพวกเขาให้เป็น "บัณฑิตนักพัฒนา" ที่มีทั้งปัญญาในการวิเคราะห์ปัญหาอย่างรอบด้าน และมีคุณธรรมในการขับเคลื่อนชุมชนไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นได้อย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืน

ภาพที่ ๔ ตัวแทนชุมชนพุทธนวัตกรต้นแบบนำยุวพุทธนวัตกรสำรวจชุมชนศึกษาสภาพปัญหาต่าง ๆ เช่น ด้านสังคมสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ

๑.๓ วัตถุประสงค์โครงการ

๑.๓.๑ เพื่อส่งเสริมให้เยาวชนมีความรู้ความเข้าใจในหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา และสามารถนำมาประยุกต์ใช้เป็นพื้นฐานในการดำเนินชีวิตและพัฒนาตนเองอย่างมีคุณธรรม

๑.๓.๒ เพื่อพัฒนาศักยภาพเยาวชนให้เป็นนักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ ผ่านกระบวนการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ตั้งแต่การสำรวจและวิเคราะห์ปัญหา ไปจนถึงการร่วมออกแบบแนวทางการแก้ไขปัญหาให้กับคนในชุมชน

ภาพที่ ๕ พุทธนวัตกรรมต้นแบบ ยุวพุทธนวัตกรรม และกลุ่มเครือข่ายที่เข้าร่วมโครงการ

บทที่ ๒

แผนการดำเนินงานโครงการ

๒.๑ กลุ่มเป้าหมาย

- ๒.๑.๑ กลุ่มพุทธชนวัดگردันแบบนิตผู้ผ่านการอบรม จำนวน ๑๐ รูป/คน
- ๒.๑.๒ กลุ่มเยาวชน: อายุ ๑๐-๑๕ ปี ในพื้นที่ตำบลگردัน จำนวน ๕๐ คน
- ๒.๑.๓ กลุ่มผู้นำชุมชน/ผู้แทนชุมชน จำนวน ๑๒ คน

๒.๒ สิ่งคาดว่าจะได้รับ

- ๒.๒.๑ ได้พุทธชนวัดگردันแบบของวิทยาลัยสงฆ์สุราษฎร์ธานี จำนวน ๑๐ รูป/คน
- ๒.๒.๒ ได้เยาวชนที่ผ่านการฝึกอบรม จำนวน ๕๐ คน
- ๒.๒.๓ ได้รายงานผลการจัดกิจกรรมพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม จำนวน ๑ เล่ม ซึ่งประกอบด้วย แผนที่ชุมชน ๑ แผนที่, ผลการวิเคราะห์ปัญหาชุมชน ๑ แผนที่, กิจกรรมการพัฒนาชุมชน ๑ กิจกรรม และบันทึกการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในชุมชน

๒.๓ แผนการดำเนินงาน

๒.๓.๑ ขั้นเตรียมการ

ขั้นเตรียมการโครงการยุวพุทธชนวัดگردันนักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม เพื่อให้การดำเนินโครงการยุวพุทธชนวัดگردันนักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม ในพื้นที่ชุมชนگردัน ตำบลگردัน อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งจะจัดขึ้นระหว่างวันที่ ๑๘ - ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๘ ณ วัดทุ่งเขียด เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ คณะผู้จัดทำโครงการได้มีการดำเนินงานในขั้นเตรียมการ โดยจัดการประชุมเพื่อวางแผน ประสานงาน และติดตามความคืบหน้าอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งสิ้น ๕ ครั้ง โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ ๑ แสดงแผนการดำเนินงานโครงการ

กิจกรรม	ตัวชี้วัด	งบประมาณ หน่วย : บาท	ช่วงระยะเวลาในการ ดำเนินงาน					
			๑	๒	๓	๔	๕	๖
๑. ชั้นเตรียมการ								
๑.๑ คัดเลือกชุมชน	ได้ชุมชนต้นแบบ ๑ ชุมชน							
๑.๒ คัดเลือกเยาวชน	ได้เยาวชนเข้าร่วม อบรม ๕๐ คน							
๑.๓ ประชุมวางแผน	๕ ครั้ง							
๒. ชั้นอบรมเยาวชน								
๒.๑ อบรมเยาวชน จำนวน ๑ วัน ใน ๓ หน่วยการเรียนรู้ คือ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ สืบปายสถาน หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ อริยสัจโมเดล หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ แก่น พระพุทธศาสนา	ได้เยาวชนต้นแบบ ๕๐ คน							
๓. ชั้นขยายผล								
๓.๑ จัดกิจกรรมพัฒนาชุมชน -เขียนแผนที่ชุมชน -เขียนปัญหาชุมชน -พัฒนาชุมชน	ได้รายงานผลการจัด กิจกรรมพัฒนาชุมชน ๑ เล่ม							
๔. ชั้นประเมินผล								
๔.๑ ประเมินสมรรถนะพุทธชนวัดกร	รายงานผลการ ประเมินสมรรถนะ ๑ รายการ							
๔.๒ ประเมินผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลัง ฝึกอบรมของเยาวชน	ผลสัมฤทธิ์ก่อนและ หลังฝึกอบรมของ เยาวชน ๑ รายการ							

การประชุมครั้งที่ ๑ ประชุมทีมงานและวางแผนการประชาสัมพันธ์โครงการ
วันที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๖๘

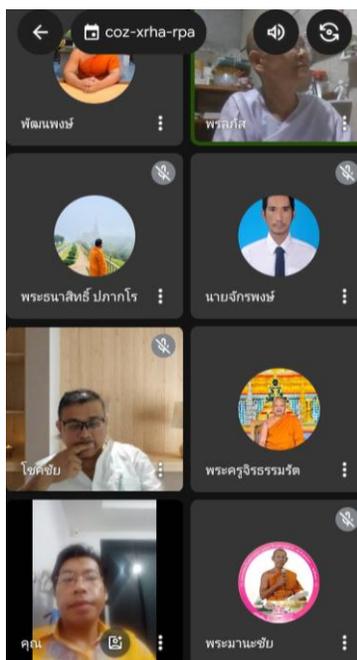

ภาพที่ ๖ การประชุม (ออนไลน์) วางแผนการดำเนินโครงการครั้งที่ ๑

วาระสำคัญ

๑. ชี้แจงโครงสร้างการทำงานและแต่งตั้งคณะทำงานฝ่ายต่างๆ เพื่อมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างเป็นทางการ
๒. ร่วมกันวางแผนกลยุทธ์และจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์โครงการ เพื่อเชิญชวนกลุ่มเป้าหมาย ทั้งเยาวชนและประชาชนทั่วไปในพื้นที่ให้เข้าร่วมโครงการ

การประชุมครั้งที่ ๒ ติดตามความคืบหน้าครั้งที่ ๑
วันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๘

ภาพที่ ๗ การประชุมครั้งที่ ๒ (ออนไลน์) ติดตามการดำเนินโครงการ ครั้งที่ ๑

วาระสำคัญ

๑. ติดตามความคืบหน้าการดำเนินงานของแต่ละฝ่ายตามที่ได้รับมอบหมายจากการประชุมครั้งแรก
๒. รับฟังปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในช่วงเริ่มต้น พร้อมทั้งระดมสมองเพื่อหาแนวทางแก้ไขร่วมกัน

การประชุมครั้งที่ ๓ (ติดตามการเตรียมงานครั้งที่ ๒)
วันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๖๘

ภาพที่ ๘ การประชุมครั้งที่ ๓ (ออนไลน์) ติดตามการดำเนินโครงการ ครั้งที่ ๒
วาระสำคัญ

๑. ติดตามผลการเตรียมงานในรายละเอียดเชิงลึก เช่น การจัดเตรียมเอกสารประกอบกิจกรรม การประสานงานวิทยากร และความพร้อมของอุปกรณ์ต่าง ๆ
๒. ตรวจสอบความคืบหน้าของจำนวนผู้สมัครเข้าร่วมโครงการ

การประชุมครั้งที่ ๔ ประชุมวางแผนและเตรียมความพร้อมกับโรงเรียนบ้านนาใหญ่
วันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๖๘

ภาพที่ ๙ การประชุมครั้งที่ ๔ ณ โรงเรียนบ้านนาใหญ่เพื่อวางแผนและเตรียมความพร้อม

วาระสำคัญ

๑. ประชุมร่วมกับผู้นำชุมชนกรุด และผู้แทนจากโรงเรียนบ้านนาใหญ่ เพื่อชี้แจงรายละเอียดกิจกรรมและขอความร่วมมือ
๒. ติดตามและประเมินความพร้อมของสถานที่จัดงาน ทั้งในด้านความสะอาด ความปลอดภัย และสิ่งอำนวยความสะดวก
๓. สรุปการประสานงานและยืนยันความพร้อมของทุกภาคส่วนก่อนการจัดงานจริง

การประชุมครั้งที่ ๕ การประชุมวางแผนและเตรียมความพร้อมกับผู้นำชุมชน
วันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๖๘

ภาพที่ ๑๐ ประชุมผู้นำชุมชน ณ วัดม้แขก
ตำบลกรูด อำเภอบึงนาราง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

วาระสำคัญ

๑. สรุปภาพรวมการเตรียมงานทั้งหมดเป็นครั้งสุดท้าย
๒. ตรวจสอบความเรียบร้อยของทุกฝ่าย (Final Check) ก่อนเริ่มกิจกรรม

๒.๓.๒ ชั้นอบรมเยาวชน

โครงการนี้มีกระบวนการดำเนินงาน โดยแบ่งออกเป็น ๓ ขั้นตอนหลักในช่วง ๓ วัน คือ การเรียนรู้ทฤษฎี (วันที่ ๑), การลงพื้นที่ปฏิบัติ (วันที่ ๒), และ การวิเคราะห์ สรุปผล และนำเสนอ (วันที่ ๓) โดยมีรายละเอียดดังนี้

วันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๘ ขั้นตอนการสร้างความเข้าใจและวางรากฐาน (ภาคทฤษฎี)

วันแรกของโครงการมุ่งเน้นไปที่การปฐมนิเทศและเสริมสร้างองค์ความรู้เชิงทฤษฎี เพื่อเป็นเครื่องมือและกรอบแนวคิดให้แก่ผู้เข้าร่วมโครงการก่อนลงพื้นที่จริง

ช่วงเช้า (๐๗:๓๐ - ๑๑:๓๐ น.)

เริ่มต้นด้วยการเตรียมความพร้อม การลงทะเบียน และพิธีเปิดอย่างเป็นทางการโดยผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์สุราษฎร์ธานี เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจ

จากนั้นเป็นการชี้แจงภาพรวมและเป้าหมายของโครงการ เพื่อให้ผู้เข้าร่วมทุกคนเข้าใจตรงกัน

หัวใจสำคัญของช่วงเช้าคือ การบรรยายเรื่อง "สัปปายะ ๗" ซึ่งเป็นการให้ความรู้เกี่ยวกับหลักการสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและเอื้อต่อการพัฒนา ทั้งในระดับบุคคลและชุมชน

ช่วงบ่าย (๑๓:๐๐ - ๑๗:๐๐ น.)

ต่อเนื่องด้วย การบรรยายเรื่อง "อริยสัจ โมเดล" ซึ่งเป็นกรอบการคิดเชิงวิเคราะห์ที่สำคัญที่สุดของโครงการ โดยนำหลักอริยสัจ ๔ มาประยุกต์ใช้เป็นเครื่องมือในการมองปัญหาของชุมชนอย่างเป็นระบบ (ทุกข์-สมุทัย-นิโรธ-มรรค)

หลังการบรรยาย จะมีการเปิดเวทีอภิปรายเพื่อทบทวนและสรุปองค์ความรู้ที่ได้รับทั้งหมด

ปิดท้ายวันด้วยกิจกรรมที่สำคัญที่สุด คือ การจัดกลุ่มผู้เข้าร่วม เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการลงพื้นที่สำรวจชุมชนในวันถัดไป

สรุปวันที่ ๑ เป็นขั้นตอนของการ "เตรียมเครื่องมือ" ผู้เข้าร่วมจะได้รับทั้งแรงบันดาลใจ กรอบแนวคิด (สัปปายะ ๗) และโมเดลการวิเคราะห์ปัญหา (อริยสัจ โมเดล) เพื่อใช้ในการปฏิบัติงานจริง

วันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๖๘ ขั้นตอนการลงพื้นที่และเก็บข้อมูล (ภาคปฏิบัติ)

วันที่สองเป็นขั้นตอนของการนำความรู้จากวันแรกลงสู่พื้นที่จริง เพื่อสำรวจ สัมผัส และเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน

ช่วงเช้า (๐๗:๓๐ - ๑๑:๓๐ น.)

เริ่มต้นด้วยการแนะนำทีมวิทยากรและผู้นำชุมชน ซึ่งจะทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานและพี่เลี้ยงในการลงพื้นที่

จากนั้น แต่ละกลุ่มที่แบ่งไว้จะ เริ่มลงพื้นที่สำรวจหมู่บ้านทั้ง ๖ หมู่บ้านในตำบลกรูด โดยใช้หลักการสังเกต สัมภาษณ์ และเก็บข้อมูลตามแนวทางที่ได้เรียนรู้มา

ช่วงบ่าย (๑๒:๓๐ - ๑๗:๐๐ น.)

กิจกรรมหลักยังคงเป็น การลงพื้นที่สำรวจชุมชน (ต่อ) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมและลึกซึ้งมากที่สุด

ในช่วงท้ายของวัน จะมีการนัดหมายและชี้แจงกิจกรรมสำหรับวันสุดท้าย เพื่อให้ทุกคนเตรียมตัวนำข้อมูลที่ได้นำเข้าสู่กระบวนการวิเคราะห์

สรุปวันที่ ๒ เป็นขั้นตอนของการ "เก็บข้อมูลภาคสนาม" ผู้เข้าร่วมได้เปลี่ยนบทบาทจากผู้เรียนมาเป็นนักสำรวจ เพื่อค้นหา "ทุกข์" (ปัญหา) และ "สมุทัย" (สาเหตุของปัญหา) ที่เกิดขึ้นจริงในชุมชน

วันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๘ ขั้นตอนการสังเคราะห์และนำเสนอแนวทางพัฒนา (ภาคนวัตกรรม)

วันสุดท้ายคือขั้นตอนของการนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาสังเคราะห์ วิเคราะห์ และสร้างสรรค์เป็นแนวทางการพัฒนาชุมชน ก่อนจะนำเสนอและเข้าสู่พิธีปิดโครงการ

ช่วงเช้า (๐๘:๐๐ - ๑๑:๓๐ น.)

ผู้เข้าร่วมแต่ละกลุ่มจะนำข้อมูลที่ได้จากการสำรวจมา จัดทำแผนที่ชุมชน (Village Mapping) เพื่อแสดงภาพรวมของพื้นที่ ทรัพยากร และตำแหน่งของปัญหาต่างๆ

ต่อกิจกรรม Workshop เพื่อวิเคราะห์และระบุปัญหา ซึ่งเป็นการนำ "อริยสัจโมเดล" มาใช้อย่างเต็มรูปแบบ เพื่อแปรข้อมูลดิบให้กลายเป็นประเด็นปัญหาที่ชัดเจน ก่อนจะนำเสนอผลการสำรวจเบื้องต้น

ช่วงบ่าย (๑๓:๐๐ - ๑๗:๐๐ น.)

เปิดเวที อภิปรายปัญหาชุมชนร่วมกับผู้นำชุมชน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล และรับฟังมุมมองจากคนในพื้นที่จริง ซึ่งเป็นขั้นตอนที่สำคัญมากในการสร้างการยอมรับ

เข้าสู่ช่วงสำคัญที่สุดของโครงการ คือ การนำเสนอ "โครงการต่อยอด" โดยกลุ่มยุวพุทธนวัตกร ซึ่งเป็นการนำเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหา ("มรรค") ที่ผ่านการคิดวิเคราะห์มาอย่างเป็นระบบ ปิดท้ายด้วยพิธีปิดโครงการ มอบเกียรติบัตร และถ่ายภาพร่วมกัน เพื่อสร้างความประทับใจและเป็นที่ระลึก

สรุปวันที่ ๓ เป็นขั้นตอนของการ "สร้างสรรค์นวัตกรรม" โดยการเปลี่ยนข้อมูลและปัญหาให้กลายเป็น "โครงการ" ที่เป็นรูปธรรม พร้อมนำเสนอต่อชุมชน ซึ่งถือเป็นการบรรลุเป้าหมายของโครงการอย่างสมบูรณ์

๒.๓.๓ ขันขยายผล

"ขันขยายผล" คือหัวใจสำคัญของโครงการที่เปลี่ยนยุวพุทธนวัตกรจาก "ผู้เรียนรู้" ไปสู่การเป็น "นักพัฒนาชุมชน" อย่างแท้จริง ขั้นตอนนี้เป็นกระบวนการนำองค์ความรู้ หลักการ และแรงบันดาลใจที่ได้รับตลอด ๓ วัน ไปลงมือปฏิบัติจริงในบริบทชุมชนของตนเอง เพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงที่จับต้องได้ โดยมีพี่เลี้ยง "พุทธนวัตกรบัณฑิตนักพัฒนา" คอยเป็นที่ปรึกษาและให้การสนับสนุนอย่างใกล้ชิด

กระบวนการในขั้นตอนนี้แบ่งออกเป็น ๔ ส่วนหลัก ดังนี้

๑. การตกผลึกและวางแผนโครงการ

กิจกรรม ทันทีหลังจากจบกิจกรรม ๓ วัน กลุ่มเยาวชนจะนำข้อมูลที่ได้จากการสำรวจ และการวิเคราะห์ปัญหาด้วย "อริยสัจ โมเดล" มาประชุมร่วมกับพี่เลี้ยงอีกครั้ง

เป้าหมาย เพื่อสังเคราะห์และเลือก "๑ กิจกรรม" ที่มีความเป็นไปได้สูงสุด เหมาะสมกับบริบทของชุมชน และสามารถทำได้จริงภายในระยะเวลาที่กำหนด

๒. การลงมือปฏิบัติจริงในชุมชน

กิจกรรม ตลอดระยะเวลา ๑ เดือน กลุ่มเยาวชนจะนำแผนปฏิบัติการไปดำเนินงานในชุมชนของตนเอง โดยมีพี่เลี้ยงคอยให้คำปรึกษาและช่วยเหลือเมื่อเกิดปัญหา

บทบาทเยาวชน: เป็นผู้ลงมือทำหลัก ตั้งแต่การประสานงานกับผู้นำชุมชนชาวบ้าน การจัดกิจกรรม การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า และการบริหารจัดการโครงการขนาดเล็ก

บทบาทพี่เลี้ยง เป็นผู้สนับสนุน คอยติดตามความคืบหน้า ให้กำลังใจ ชี้แนะแนวทาง และช่วยเชื่อมโยงกับทรัพยากรภายนอกหากจำเป็น แต่จะไม่ลงไปทำให้โดยตรง เพื่อให้เยาวชนได้เรียนรู้และเติบโตด้วยตนเอง

๓. การเก็บข้อมูลและบันทึกผล

กิจกรรม ในระหว่างการดำเนินโครงการ เยาวชนจะต้องเก็บรวบรวมข้อมูลและหลักฐานที่แสดงถึงการเปลี่ยนแปลงหรือผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น

๔. การนำเสนอสรุปผลและถอดบทเรียน

กิจกรรม เมื่อครบกำหนด ๑ เดือน จะมีการจัดเวทีให้ยุวพุทธนวัตกรทุกกลุ่มกลับมาพบกันอีกครั้ง เพื่อนำเสนอผลการดำเนินโครงการของตนเอง

๕. การแจกเกียรติบัตรแก่ยุวพุทธนวัตกรและพี่เลี้ยง

๒.๓.๔ ชั้นประเมินผล

๑. การกำหนดเนื้อหาและรูปแบบการประเมินยุวพุทธนวัตกร

๑.๑ กำหนดสมรรถนะหลักที่ต้องการประเมิน (Core Competencies)

๑) ทักษะความคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking)

๒) ทักษะความคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking)

๑.๒ กำหนดสมรรถนะรองที่ต้องการประเมิน

๑) ทักษะการทำงานเป็นทีม (Teamwork)

๒) ทักษะการสื่อสาร (Communication)

๑.๓ สมรรถนะร่วม(Common Competencies)

๑) ทักษะดิจิทัล (Digital Skills)

๒) ทักษะด้านคุณธรรมและจริยธรรม (Moral and Ethical Skills)

๑.๔ การประเมินผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังฝึกอบรมของเยาวชน เป็นแบบประเมินผลสัมฤทธิ์จำนวน ๑๐ ข้อ ๑๐ คะแนน

๒. กระบวนการประเมินผล

กระบวนการจะแบ่งออกเป็น ๒ ช่วงเวลาสำคัญ คือ ก่อนและหลังการอบรม โดยใช้เครื่องมือชุดเดียวกัน

ขั้นตอนที่ ๑ การประเมินก่อนการอบรม (Pre-test)

ช่วงเวลา ดำเนินการในวันแรกของโครงการ (๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๘) ในช่วงลงทะเบียนหรือก่อนเริ่มกิจกรรมแรก

ขั้นตอนที่ ๒ การประเมินหลังการอบรม (Post-test)

ช่วงเวลา ดำเนินการในวันสุดท้ายของโครงการ (๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๘) หลังจากกิจกรรมนำเสนอโครงการต่อยอดเสร็จสิ้น

๓. การวิเคราะห์และสรุปผล

หลังจากได้ข้อมูลจากทั้ง Pre-test และ Post-test แล้ว จะนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อหา "ส่วนต่างของพัฒนาการ" โดยเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังเรียนในแต่ละด้าน ผลลัพธ์ที่ได้ไม่เพียงแต่จะแสดงให้เห็นถึงความสำเร็จของเยาวชนแต่ละคน แต่ยังเป็นข้อมูลสำคัญที่สะท้อนถึงประสิทธิผลของตัวโครงการว่าสามารถสร้างการเปลี่ยนแปลงให้กับผู้เข้าร่วมได้จริงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่

๒.๔ หน่วยงานเครือข่ายความร่วมมือ

การบูรณาการความร่วมมือจากตำบลกรูด ซึ่งประกอบด้วย ๖ หมู่บ้าน (หมู่ที่ ๑ บ้านกรูด, หมู่ที่ ๒ บ้านทับชัน, หมู่ที่ ๓ บ้านแม่แขก, หมู่ที่ ๔ บ้านสหกรณ์, หมู่ที่ ๕ บ้านห้วยกระดี, หมู่ที่ ๖ บ้านพรุแคพัฒนา), โรงเรียนบ้านนาใหญ่, วิทยาลัยสงฆ์สุราษฎร์ธานี วัดทุ่งเขียด วัดประชาวังคาราม และวัดท่าโรงช้าง และ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.)

บทที่ ๓

ทุนทางสังคมและวัฒนธรรม ชุมชนตำบลกรูด

โครงการยุวพุทธรณ์วัดกร บัณฑิตนักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม เป็นโครงการที่มุ่งเสริมสร้างศักยภาพของเยาวชนในตำบลกรูด อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ให้กลายเป็นนักพัฒนารุ่นใหม่ที่มีทั้งความรู้และคุณธรรม. ภายใต้โครงการนี้ เยาวชนได้มีโอกาสลงพื้นที่จริงในชุมชนตำบลกรูด อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ทั้ง ๖ หมู่บ้าน เพื่อเรียนรู้และเก็บข้อมูลโดยตรงจากชาวบ้าน ผู้นำชุมชน และปราชญ์ชาวบ้าน มีประวัติของชุมชนโดยสังเขปดังนี้

ภาพที่ ๑๑ ทำเนียบผู้นำชุมชนตำบลกรูด อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

๓.๑ ประวัติของชุมชน

หมู่ที่ ๑ บ้านกรูด (สีแยกทวย)

บ้านกรูดเป็นชุมชนเก่าแก่ที่มีชื่อมาจาก "ต้นมะกรูด" ซึ่งเคยมีอยู่เป็นจำนวนมากในพื้นที่ ปัจจุบันยังคงมีต้นมะกรูดอายุกว่า ๑๐๐ ปี เป็นสัญลักษณ์ของหมู่บ้าน ชุมชนแห่งนี้ตั้งอยู่ติดถนนสายหลัก และมีลำคลองกรูดไหลผ่าน ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว ค้าขาย และทำสวนยางพารา และปาล์มน้ำมัน มีวัดเก่าแก่ที่เป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวบ้านคือวัดประชางคาราม

ภาพที่ ๑๒ สภาพทั่วไปของหมู่ที่ ๑ บ้านกรูด ตำบลกรูด อำเภอพนมพิณ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

หมู่ที่ ๒ บ้านทับชัน

ชุมชนบ้านทับชันเกิดจากการรวมกลุ่มของเกษตรกรที่อพยพมาตั้งถิ่นฐานในพื้นที่ที่อุดมสมบูรณ์ หมู่บ้านแห่งนี้เป็นที่รู้จักในฐานะหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงและเป็นหมู่บ้านไททรงดำ ชาวบ้านส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม เช่น ทำสวนยางพาราและสวนปาล์มน้ำมัน นอกจากนี้ ยังมีผลิตภัณฑ์แปรรูปขึ้นชื่ออย่างปลาสาม น้ำพริก และปลาแดดเดียว ชุมชนมีความเข้มแข็งและยังคงสืบทอดขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่นไว้อย่างเหนียวแน่น

ภาพที่ ๑๓ สภาพทั่วไปของหมู่ที่ ๒ บ้านทับชัน ตำบลกรูด อำเภอพนมพิณ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

หมู่ที่ ๓ บ้านแม่แขก

ประวัติของบ้านแม่แขกเกี่ยวข้องกับเรื่องราวของหญิงค้าขายชื่อ "แม่แขก" ซึ่งเป็นคนดีมีน้ำใจ และเป็นพี่รักของชาวบ้าน วันหนึ่งแม่แขกถูกเสือกัดเสียชีวิตขณะสัญจรทางเรือในแม่น้ำตาปี ชาวบ้านจึงนำชื่อของเธอมาตั้งเป็นชื่อหมู่บ้านเพื่อระลึกถึงความดีงาม แต่ต่อมาชื่อได้เพี้ยนเป็น "แม่แขก" ประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพทำสวนยางพาราและสวนปาล์มน้ำมัน โดยมีอาชีพเสริมคือการทำประมง วิถีชีวิตของคนในชุมชนเรียบง่ายและยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง

ภาพที่ ๑๔ สภาพทั่วไปของหมู่ที่ ๓ บ้านแม่แขก ตำบลกรุด อำเภอฟุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

หมู่ที่ ๔ บ้านสหกรณ์

หมู่บ้านสหกรณ์ก่อตั้งขึ้นจากนโยบายจัดสรรที่ดินของรัฐบาลในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๑๕-๒๕๒๐ เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรที่ไม่มีที่ดินทำกิน ชื่อ "สหกรณ์" มาจากการที่ชาวบ้านต้องรวมตัวกันเป็นสมาชิกสหกรณ์เพื่อดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ชุมชนแห่งนี้จึงมีรากฐานมาจากการร่วมมือและการจัดการทรัพยากรร่วมกันเพื่อความยั่งยืน ผู้นำชุมชนและปราชญ์ชาวบ้านมีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านการทำสวนยางพาราและปาล์มน้ำมันเป็นอย่างดี

ภาพที่ ๑๕ สภาพทั่วไปของหมู่ที่ ๔ บ้านสหกรณ์ ตำบลกรูด อำเภอพนพิณ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

หมู่ที่ ๕ บ้านห้วยกระตี่

บ้านห้วยกระตี่เป็นหมู่บ้านในตำบลกรูด มีที่มาจากชื่อคลองซอยเล็กๆ ที่แยกมาจากแม่น้ำพุมดวง คลองแห่งนี้อุดมสมบูรณ์ไปด้วยปลาน้ำจืด โดยเฉพาะ "ปลากระตี่" ซึ่งเป็นที่ชื่นชอบของคนในชุมชน และมักนำไปแปรรูปเป็นอาหารต่างๆ สำหรับชื่อ "ตำบลกรูด" นั้น สันนิษฐานว่ามาจากชื่อต้นมะกรูดขนาดใหญ่ที่เคยมีอยู่มากในอดีต อาชีพหลักของชาวบ้านคือการทำสวนปาล์ม

ภาพที่ ๑๖ สภาพทั่วไปของหมู่ที่ ๕ บ้านห้วยกระตี่ ตำบลกรูด อำเภอพนพิณ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

หมู่ที่ ๖ บ้านพรุแคพัฒนา

ประวัติของชุมชนนี้เชื่อมโยงกับการตั้งถิ่นฐานของชาวบ้านที่อพยพข้ามแม่น้ำตาปีมาเมื่อประมาณ ๒๐๐ ปีก่อน เพื่อหาพื้นที่ทำกินที่อุดมสมบูรณ์ ในอดีตพื้นที่บริเวณนี้เคยอยู่ในการปกครองของหลายอำเภอ ก่อนจะย้ายมาขึ้นกับอำเภอพุนพินในปี พ.ศ. ๒๕๙๓ เพื่อความสะดวกในการติดต่อราชการ บ้านพรุแคพัฒนาเป็นหนึ่งในหกหมู่บ้านของตำบลกรูด ผู้นำชุมชนและเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ที่มีความตั้งใจในการดูแลช่วยเหลือชาวบ้านเป็นอย่างดี

ภาพที่ ๑๗ สภาพทั่วไปของหมู่ที่ ๖ บ้านพรุแคพัฒนา ตำบลกรูด อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

๓.๒ ประชาชนชาวบ้าน

ด้านการเกษตร พื้นที่หมู่ที่ ๒ บ้านทับชัน นายสายชล ทองดอนหับ มีความเชี่ยวชาญ ด้านทำปุ๋ยชีวภาพ

ภาพที่ ๑๘ พุทธนวัตกร ยูวพุทธนวัตกร และพี่เลี้ยง สัมภาษณ์ประชาชนบ้านด้านการเกษตร ด้านอาหาร พื้นที่หมู่ที่ ๒ บ้านทับชัน นางมณเฑียร เพชรทวน เชี่ยวชาญเรื่อง การทำปลาต้ม

ด้านหัตถกรรม พื้นที่หมู่ที่ ๒ บ้านทับชัน นางอารีย์ พันธุ์แร่ เชี่ยวชาญเรื่อง การสานตะกร้าพลาสติก การประดิษฐ์ของชำร่วยจากวัสดุเหลือใช้ ของชาวไททรงดำ พื้นที่หมู่ที่ ๖ นายอานันท์ สอนน่อง เชี่ยวชาญเรื่อง การตีมีด

ภาพที่ ๑๙ พุทธนวัตกร ยูวพุทธนวัตกร และพี่เลี้ยง สัมภาษณ์ประชาชนบ้านด้านหัตถกรรม

ด้านอุตสาหกรรม (ในครัวเรือน) พื้นที่หมู่ที่ ๒ นายศุภกิจ เปลี่ยนสมัย: เชี่ยวชาญเรื่อง การทำเฟอร์นิเจอร์ไม้

ภาพที่ ๒๐ พุทธนวัตกร ยุวพุทธนวัตกรและพี่เลี้ยงสัมภาษณ์ปราชญ์ชาวบ้านด้านอุตสาหกรรมในครัวเรือน

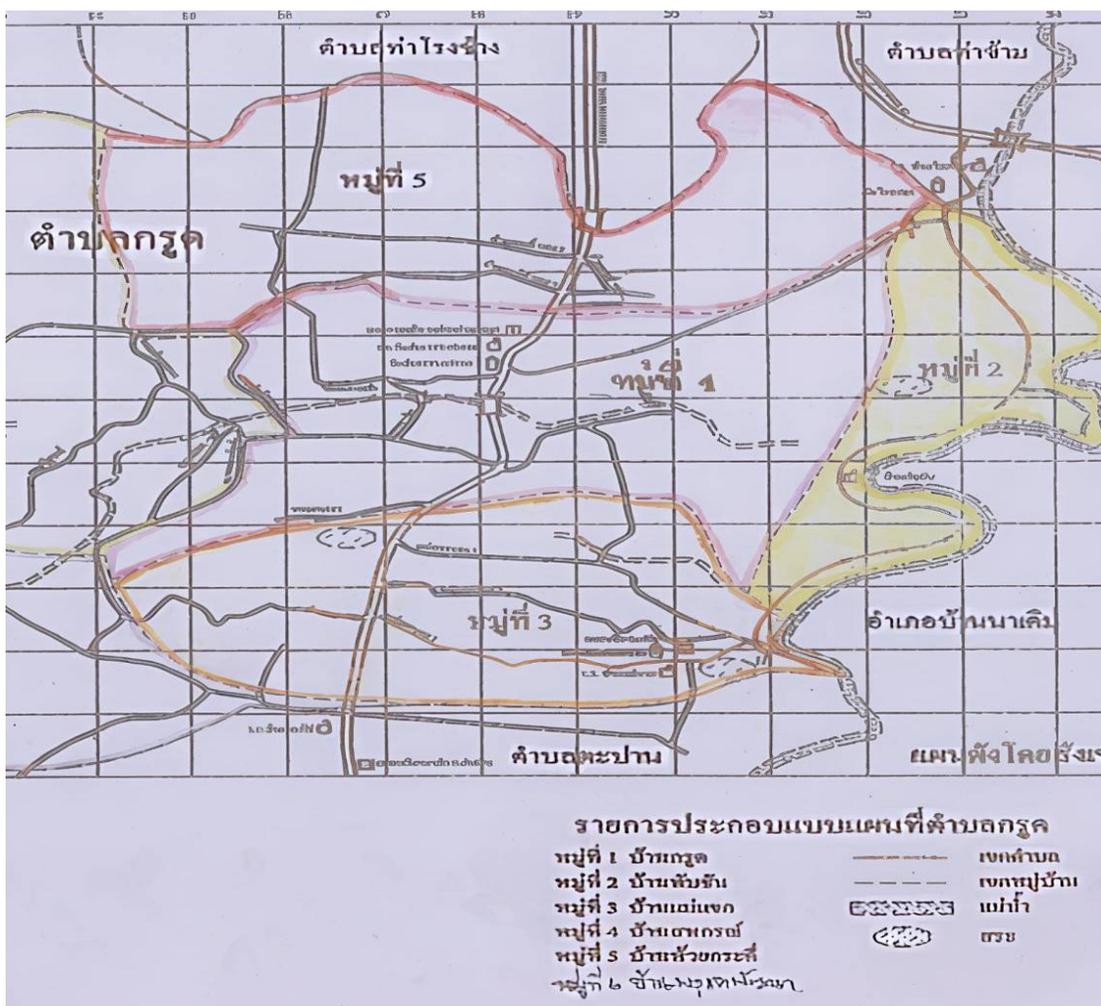

ด้านศิลปะวัฒนธรรม พื้นที่หมู่ที่ ๕ นายสมหวัง ทองดอนอ่ำ ความเชี่ยวชาญ ตีกลองยาว พื้นที่หมู่ที่ ๖ นายเจษฎา พรหมขิต มีความเชี่ยวชาญ มโนราห์ (ศิลปะการแสดงพื้นบ้านของภาคใต้)

ภาพที่ ๒๑ พุทธนวัตกร ยุวพุทธนวัตกรและพี่เลี้ยงสัมภาษณ์ปราชญ์ชาวบ้านด้านศิลปะวัฒนธรรม

๓.๓ แผนที่ชุมชน ตำบลกรูด อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ภาพที่ ๒๒ แผนที่ชุมชนตำบลกรูด อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

จากภาพแผนที่แสดงขอบเขตการปกครองของ ตำบลกรูด อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยแบ่งพื้นที่ออกเป็น ๖ หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ ๑ บ้านกรูด, หมู่ที่ ๒ บ้านห้วยทับชัน, หมู่ที่ ๓ บ้านแม่แขก, หมู่ที่ ๔ บ้านสหกรณ์, หมู่ที่ ๕ บ้านห้วยกระดี และหมู่ที่ ๖ บ้านพรุแคพัฒนา แผนที่ได้แสดงแนวเขตของแต่ละหมู่บ้านอย่างชัดเจน โดยใช้สีและเส้นแบ่งเขตที่แตกต่างกัน เช่น หมู่ที่ ๒ ถูกแรเงาสีเหลือง นอกจากนี้ยังแสดงพื้นที่ติดต่อกับตำบลและอำเภอข้างเคียงทางทิศต่างๆ เช่น ทิศเหนือติดกับตำบลท่าโรงช้าง, ทิศตะวันออกติดกับอำเภอบ้านนาเดิม และทิศใต้ติดกับตำบลตะพาน จะเห็นได้ว่ามีแม่น้ำสายหนึ่งไหลผ่านทางทิศตะวันออก ซึ่งเป็นแนวเขตแดนธรรมชาติของพื้นที่แห่งนี้ ข้อมูลประชากรใน ๖ หมู่บ้าน โดยมีประชากรรวมทั้งสิ้น ๕,๔๗๕ คน จาก ๒,๐๙๒ ครัวเรือน กลุ่มวัยทำงาน (อายุ ๒๖-๕๙ ปี) เป็นกลุ่มประชากรที่ใหญ่ที่สุด โดยมีจำนวนรวมกันถึง ๒,๗๘๘ คน หรือคิดเป็นประมาณ ๕๑% ของประชากรทั้งหมด ผู้สูงอายุ (๖๐ ปีขึ้นไป) มีจำนวนรวม ๖๘๓ คน โดยในจำนวนนี้มีผู้ที่มีอายุ ๑๐๐ ปีขึ้นไปจำนวน ๑ คนด้วย

บทที่ ๔

กระบวนการสร้างยุวพุทธนวัตกรนักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ ด้วยปัญญาและคุณธรรม

การสร้างยุวพุทธนวัตกรนักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ ด้วยปัญญาและคุณธรรม เป็นกระบวนการที่ไม่ได้มุ่งเน้นเพียงการให้ความรู้หรือทักษะเชิงเทคนิค แต่เป็นการหล่อหลอมเยาวชนให้เป็น "นวัตกร" ที่มีรากฐานทางความคิดที่ลึกซึ้งและมั่นคง โดยบูรณาการหลักพุทธธรรมทางพระพุทธศาสนา เข้ากับองค์ความรู้สมัยใหม่และความคิดสร้างสรรค์ กระบวนการนี้มีหัวใจหลักสองประการคือ "ปัญญา" และ "คุณธรรม" ปัญญา คือ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล การมองเห็นปัญหาของชุมชนอย่างรอบด้านและเข้าใจถึงรากเหง้าที่แท้จริง ตลอดจนความสามารถในการแสวงหาและประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อสร้างสรรค์แนวทางการแก้ไขปัญหาใหม่ๆ ที่เหมาะสมกับบริบทของชุมชน คุณธรรม คือ กรอบกำกับการใช้ปัญญาและความสามารถนั้นๆ ให้เป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของส่วนรวม บนพื้นฐานของความเมตตากรุณา ความซื่อสัตย์ ความเสียสละ และความรับผิดชอบต่อสังคม การสร้างยุวพุทธนวัตกรนักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ ด้วยปัญญาและคุณธรรม ประกอบด้วย ๓ ระยะดังนี้

ระยะที่ ๑ การวางรากฐาน (ภาคทฤษฎี) เพื่อเตรียมความพร้อมสู่ภาคปฏิบัติ

การวางรากฐานอันเป็นเครื่องมือเชิงแนวคิดให้ผู้เข้าร่วมมีความรู้ภาคทฤษฎี โดยการบรรยายเรื่อง "สัปปายะ ๗" (หลักการสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม) รวมถึงการบรรยายเรื่อง "อริยสัจโมเดล" (การประยุกต์ใช้อริยสัจ ๔ ในการวิเคราะห์ปัญหา), อภิปรายสรุปความรู้ และจัดกลุ่มเพื่อเตรียมลงพื้นที่ในวันต่อไป กิจกรรมนี้จัดเป็นกิจกรรมแรกในวันที่ ๑๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๘

การอบรมเชิงปฏิบัติการ "ยุวพุทธนวัตกรนักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม" ซึ่งจัดขึ้นในวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๘ ณ วัดทุ่งเขียด ตั้งแต่เวลา ๙.๐๐ น. ถึง ๑๑.๐๐ น. และ ๑๓.๐๐ น. ถึง ๑๖.๐๐ น. โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความรู้แก่เยาวชนเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ ผ่านการบูรณาการหลักพุทธธรรมสู่การปฏิบัติจริง ในการอบรมครั้งนี้ เยาวชนได้เรียนรู้การใช้หลัก "สัปปายะ ๗" เป็นเครื่องมือในการสำรวจและวิเคราะห์องค์ประกอบของชุมชน เพื่อนำไปจัดทำแผนที่ชุมชน และประยุกต์ใช้กระบวนการของ "อริยสัจ ๔" ในการวิเคราะห์สภาพปัญหา ค้นหาสาเหตุ และออกแบบแนวทางการแก้ไขอย่างเป็นระบบ เพื่อกำหนดกิจกรรมการพัฒนาชุมชนในลำดับถัดไป การอบรมดำเนินโดยวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิและทีมรุ่นพี่บัณฑิตนักพัฒนาชุมชนฯ จากวิทยาลัยสงฆ์สุราษฎร์ธานี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ภาพที่ ๒๕ กิจกรรมระยะที่ ๑ ผู้เข้าร่วมกิจกรรมบันทึกภาพร่วมกัน

กิจกรรมการอบรม "ยุวพุทธนวัตกรรมนักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม" ซึ่งจัดขึ้นในวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๘ ณ วัดทุ่งเขียด ตั้งแต่เวลา ๙.๐๐ น. ถึง ๑๑.๐๐ น. และ ๑๓.๐๐ น. ถึง ๑๖.๐๐ น. โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความรู้แก่เยาวชนเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ ผ่านการบูรณาการหลักพุทธธรรมสู่การปฏิบัติจริง ในการอบรมครั้งนี้ เยาวชนได้เรียนรู้การใช้หลัก "สัปปายะ ๗" เป็นเครื่องมือในการสำรวจและวิเคราะห์องค์ประกอบของชุมชน เพื่อนำไปจัดทำแผนที่ชุมชน และประยุกต์ใช้กระบวนการของ "อริยสัจ ๔" ในการวิเคราะห์สภาพปัญหา ค้นหาสาเหตุ และออกแบบแนวทางการแก้ไขอย่างเป็นระบบ เพื่อกำหนดกิจกรรมการพัฒนาชุมชนในลำดับถัดไป การอบรมดำเนินโดยวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิและทีมรุ่นพี่บัณฑิตนักพัฒนาชุมชนฯ จากวิทยาลัยสงฆ์สุราษฎร์ธานี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

การพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืนจำเป็นต้องอาศัยรากฐานทางความคิดและเครื่องมือที่เฉียบคม เพื่อให้สามารถวิเคราะห์ปัญหาและศักยภาพของชุมชนได้อย่างรอบด้าน โครงการอบรม "ยุวพุทธนวัตกรรมนักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม" ซึ่งจัดขึ้นโดยวิทยาลัยสงฆ์สุราษฎร์ธานี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ณ วัดทุ่งเขียด มีเป้าหมายเพื่อเสริมสร้างศักยภาพของเยาวชนให้เป็นนักพัฒนาชุมชนรุ่นใหม่ ที่สามารถผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ากับหลักพุทธธรรมและกระบวนการคิดเชิงสร้างสรรค์ได้อย่างลงตัว โดยกิจกรรมในช่วงเช้าของวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๘ นี้ มุ่งเน้นการวางรากฐานทางทฤษฎีและปฏิบัติการสำหรับการสำรวจชุมชน หลักการและกระบวนการ: การบูรณาการพุทธธรรมสู่เครื่องมือพัฒนาชุมชนหัวใจสำคัญของการอบรมในครั้งนี้ คือการนำเสนอเครื่องมือทางความคิด (Conceptual Tools) ที่ดัดแปลงจากหลักธรรมสำคัญทางพระพุทธศาสนา ๒ ประการ เพื่อใช้ในกระบวนการพัฒนาชุมชน โดยมีเนื้อหาโดยสังเขปได้แก่

๑. สัปปายะ ๗: กรอบการสำรวจเพื่อจัดทำแผนที่ชุมชน โดยปกติแล้ว หลัก สัปปายะ ๗ หมายถึง สิ่งที่เกี่ยวข้องหรือสภาพที่เหมาะสม ๗ ประการ อันจะนำไปสู่การพัฒนาชุมชนให้มีสภาพที่เหมาะสม แต่ในการอบรมนี้ ได้มีการประยุกต์หลักการดังกล่าวให้กลายเป็นกรอบแนวคิด สำหรับการสำรวจชุมชนอย่างเป็นองค์รวม เพื่อให้เห็นภาพ "ทุน" และ "ศักยภาพ" ของชุมชนในมิติต่างๆ ดังนี้ อวาาสัปปายะ (ที่อยู่เหมาะสม): การสำรวจสภาพแวดล้อมทางกายภาพ เช่น แหล่งน้ำ พื้นที่สาธารณะ ที่อยู่อาศัย โคจรสัปปายะ (แหล่งอาหาร): การสำรวจแหล่งอาหาร แหล่งเศรษฐกิจ และระบบการยังชีพของคนในชุมชน ภัตสสัปป

ป่วย (การพูดคุยที่เหมาะสม): การสำรวจพื้นที่กลางและรูปแบบการสื่อสารของคนในชุมชน บุคคลสัปปายะ (บุคคลที่เหมาะสม): การสำรวจปราชญ์ชาวบ้าน ผู้นำ และกลุ่มคนต่างๆ ที่เป็นทุนมนุษย์ของชุมชน โภชนสัปปายะ (อาหารที่เหมาะสม): การสำรวจวัฒนธรรมการกินอยู่ อาหารพื้นถิ่น และความมั่นคงทางอาหาร อุตุสัปปายะ (อุณหภูมิตามที่เหมาะสม): การสำรวจสภาพภูมิอากาศและผลกระทบต่อวิถีชีวิตของชุมชน อิริยาปสัปปายะ (อิริยาบถที่เหมาะสม): การสำรวจวิถีชีวิต กิจวัตร และการประกอบอาชีพของผู้คน การใช้กรอบสัปปายะ ๗ ช่วยให้เยาวชนมองชุมชนของตนเองอย่างลึกซึ้งและรอบด้านกว่าเดิมนำไปสู่การสร้าง "แผนที่ชุมชน" ที่ไม่ใช่แค่แผนที่ทางกายภาพ แต่เป็นแผนที่ที่แสดงถึงทุนทางสังคม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจ

๒. อริยสัจ ๔: กระบวนการวิเคราะห์ปัญหาและออกแบบกิจกรรม หลัก อริยสัจ ๔ คือ กระบวนการแก้ปัญหาอันเป็นเลิศทางพระพุทธศาสนา ได้ถูกนำมาประยุกต์ใช้เป็นขั้นตอนการทำงานของนักพัฒนาชุมชนอย่างเป็นระบบ เพื่อเปลี่ยน "ปัญหา" ให้กลายเป็น "โครงการหรือกิจกรรมการพัฒนาชุมชน" ทุกข์ (การกำหนดปัญหา): การระบุสภาพปัญหาที่แท้จริงของชุมชนคืออะไร สมุทัย (การวิเคราะห์สาเหตุ): การสืบค้นเพื่อหาสาเหตุที่แท้จริงของปัญหานั้นๆ ว่าเกิดจากปัจจัยใดบ้าง นิโรธ (การตั้งเป้าหมาย): การกำหนดเป้าหมายหรือภาพความสำเร็จที่ต้องการให้เกิดขึ้นเมื่อปัญหานั้นถูกแก้ไขแล้ว มรรค (การวางแผนและกำหนดกิจกรรม): การออกแบบกิจกรรมหรือโครงการที่จะนำไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ ซึ่งเป็นหนทางในการดับทุกข์หรือแก้ปัญหานั้นๆ กระบวนการนี้ช่วยให้เยาวชนสามารถคิดวิเคราะห์อย่างมีตรรกะ ไม่หลงไปกับการแก้ปัญหาที่ปลายเหตุ และสามารถออกแบบกิจกรรมที่ตอบโจทย์ความต้องการของชุมชนได้อย่างแท้จริง

บทบาทของวิทยากรและบัณฑิตรุ่นพี่ การถ่ายทอดความรู้ในครั้งนี้มีความพิเศษยิ่งขึ้น ผ่านการทำงานร่วมกันระหว่างวิทยากรผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งทำหน้าที่ให้หลักการและกรอบแนวคิดเชิงทฤษฎี และทีมรุ่นพี่บัณฑิตนักพัฒนาชุมชนฯ ซึ่งทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยง (Mentor) คอยแบ่งปันประสบการณ์จริงจากการทำงานในพื้นที่ ยกตัวอย่างกรณีศึกษาที่จับต้องได้ และช่วยประคับประคองให้เยาวชนสามารถนำทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมั่นใจ

ระยะที่ ๒ การนำความรู้ภาคทฤษฎีสู่ภาคปฏิบัติ (การค้นหาทุกข์)

การลงพื้นที่สำรวจชุมชน (ภาคปฏิบัติ) เป็นการนำความรู้ในวันแรกไปใช้จริงเพื่อสำรวจและเก็บข้อมูลปัญหาของชุมชนยุวพุทธนวัตกรแต่ละกลุ่มลงพื้นที่สำรวจ ๖ หมู่บ้าน (หมู่ที่ ๑ บ้านกรูด, หมู่ที่ ๒ บ้านทับชัน, หมู่ที่ ๓ บ้านแม่แขก, หมู่ที่ ๔ บ้านสหกรณ์, หมู่ที่ ๕ บ้านห้วยกระตี่, หมู่ที่ ๖ บ้านพรุแคพัฒนา) ในตำบลกรูดตลอดทั้งวัน ใช้วิธีการสังเกต สัมภาษณ์ และเก็บข้อมูลเพื่อค้นหา "ทุกข์" (ปัญหา) และ "สมุทัย" (สาเหตุของปัญหา) ที่เกิดขึ้นจริง กิจกรรมนี้จัดเป็นกิจกรรมที่สองในวันที่ ๑๙ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๘ มีรายละเอียดดังนี้

หมู่ที่ ๑ บ้านกรูด

๑) รายชื่อพุทธนวัตกร/นิสิตร่วมกิจกรรม (พี่เลี้ยง)

๑. พระพัฒนพงษ์ กนุดจาโร (พุทธนวัตกร)
๒. นายจิรภัทร ภัคคีติวง (พุทธนวัตกร)
๓. นายศิวกร เกื้อสกุล (พุทธนวัตกร)
๔. นางสุจิตรา คงเพชร

๕. นายพงศ์พันธ์ เรืองทองฉิม

๖. นายศราวุฒิ ตรีรินทร์

๒) รายชื่อยุวพุทธนวัตกร (นักเรียนโรงเรียนบ้านนาใหญ่)

๑. ด.ญ.จินตามัน วิชัย

๒. ด.ญ.วีรยา หนูจันทร์

๓. ด.ช.ณรงค์วัฒน์ อักษรทิพย์

๔. ด.ช.ธีรภัทร ศักดา

๕. ด.ญ.สุกัญญา แสงอุทัย

๖. ด.ญ.ณัฐนิชา วิชัยดิษฐ์

๗. ด.ช.ธณัท พุทธรักษา

๘. ด.ญ.มัสฎิณญา พิทักษ์

๓) รายชื่อตัวแทนชุมชน (ทำหน้าที่นำการสำรวจ)

๑ นางสาวทิพย์ อินทรกำเนิด

๒ นางพางนา นิจจันทร์พันธ์

๓ นางวรรณกร มาสังข์

๔ นางฐิตาพร ช่อผูก

๔) ภาพการลงพื้นที่สำรวจชุมชน

ภาพที่ ๒๖ ตัวแทนชุมชนหมู่ที่ ๑ บ้านกรูด นำพุทธนวัตกร ยูวพุทธนวัตกร สํารวจชุมชน

หมู่ที่ ๒ บ้านทับชัน**๑) รายชื่อพุทธนวัตกร/นิสิตร่วมกิจกรรม (พี่เลี้ยง)**

๑. พระธนาสิทธิ์ ปภากรโ (พุทธนวัตกร)
๒. พระเพชรายุธ อภินนุโท
๓. พระพงศกร ปญญาวิชโร
๔. นายสรสิช พรหมทอง

๒) รายชื่อยุวพุทธนวัตกร (นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนบ้านนาใหญ่)

๑. ด.ญ.กฤษณา แซ่เอี้ยว
๒. ด.ญ.วิศิศา ศักดา
๓. ด.ช.เสฏฐวุฒิ ทองคำ
๔. ด.ญ.อารีญา เรืองอุไร
๕. ด.ญ.นิภาภา ภาณุรัตน์
๖. ด.ญ.ปัจฉิมนตร แก้วประสงค์
๗. ด.ช.อมรเทพ สายรัตน์
๘. ด.ช.นฤชา เฟือกเหล็ก

๓) รายชื่อตัวแทนชุมชน (ทำหน้าที่นำการสำรวจ)

- ๑ นายสุดเดช หมุกอง
- ๒ นางรัชณี ม่านสะอาด
- ๓ นางภัชรา เพชรทวน

๔) ภาพการลงพื้นที่สำรวจชุมชน

ภาพที่ ๒๗ ตัวแทนชุมชนหมู่ที่ ๒ บ้านทับชัน นำพุทธนวัตกร ยุวพุทธนวัตกร สํารวจชุมชน

หมู่ที่ ๓ บ้านแม่แขก

๑) รายชื่อพุทธนวัตกร/นิตีร่วมกิจกรรม (พี่เลี้ยง)

๑. นายจักรพงษ์ นวลสุทธิ (พุทธนวัตกร)
๒. พระณัชพล คมภิรปญโญ
๓. แม่ชีพรลภัส รัตนะรังสี
๔. นายสิทธิเดช คำแก้ว
๕. นายกันตภณ พลทอง

๒) รายชื่อยุวพุทธนวัตกร (นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนบ้านนาใหญ่)

๑. ด.ช.พรพิพัฒน์ หนอนไม้
๒. ด.ญ.ชนากานต์ แซ่เอี้ยว
๓. ด.ช.นภัสกร ไชยยุทธ์
๔. ด.ญ.สุพัตรา แสนเพ็งเคน
๕. ด.ญ.กัญญภัสสรร์ แสงทอง
๖. ด.ญ.ปาริฉัตร รักทอง
๗. ด.ญ.ธิดากาญจน์ หนอนไม้
๘. ด.ญ.พนิดา ไกรทอง
๙. ด.ช.วีรพันธ์ กันสถิต

๓) รายชื่อตัวแทนชุมชน (ทำหน้าที่นำการสำรวจ)

- ๑ นางสรรสณี แซ่หลี่
- ๒ นางสุภารัตน์ วรเศรษฐ์ศักดิ์
- ๓ นางศิริวรรณ ทองผา

๔) ภาพการลงพื้นที่สำรวจชุมชน

ภาพที่ ๒๗ ตัวแทนชุมชนหมู่ที่ ๓ บ้านแม่แขก นำพุทธนวัตกร ยูวพุทธนวัตกร สํารวจชุมชน

หมู่ที่ ๔ บ้านสหกรณ์

๑) รายชื่อพุทธนวัตกร/นิสิตร่วมกิจกรรม (พี่เลี้ยง)

๑. พระมานะชัย อนาลโย (พุทธนวัตกร)
๒. พระสมควร อภิปัญโญ/ปู่จันทร์
๓. นางสาวพิไลวรรณ กิ่งน้ำค่า
๔. นายวรภพ วิชัยดิษฐ์
๕. พระบุญวัฒน์ จนทโก
๖. พระวัชระ รตินธโร

๒) รายชื่อยุวพุทธนวัตกร (นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนบ้านนาใหญ่)

๑. ด.ญ.อริศรา พิมพ์สันต์
๒. ด.ญ.ณิชา เสียมใหม่
๓. ด.ญ.กัญญารัตน์ ศรีสมปอง
๔. ด.ช.วิชัยศิลป์ มะลิล่า
๕. ด.ญ.เบญจพร ศรีแสง
๖. ด.ญ.ธัญญารัตน์ สอนด้วง
๗. ด.ช.จักริน วะโลหะ
๘. ด.ช.กนกชัย อินตะมนต์

๓) รายชื่อตัวแทนชุมชน (ทำหน้าที่นำการสำรวจ)

- ๑ นางศุภวรรณ แก้วศาลา
- ๒ นางนิภาพร คงมีสุข
- ๓ นางอุทัยทิพย์ เทียบทัน
- ๔ นางจิตนา ชัยธานี

๔) ภาพการลงพื้นที่สำรวจชุมชน

ภาพที่ ๒๘ ตัวแทนชุมชนหมู่ที่ ๔ บ้านสหกรณ์ นำพุทธนวัตกร ยุวพุทธนวัตกร สํารวจชุมชน

หมู่ที่ ๕ บ้านห้วยกระตี่

๑) รายชื่อพุทธนวัตกร/นิตีร่วมกิจกรรม (พี่เลี้ยง)

๑. นายโชคชัย หงส์ทอง (พุทธนวัตกร)
๒. พระนันทวัฒน์ ฐิตปโยธ
๓. พระมหาวรสถิตย์ นาธรมโม
๔. พระพยุงเกียรติ จิตตวฑฒโน
๕. พระนฤเบศ ฉนทกาโม
๖. นางณัฐธยาน์ จีระวงค์

๒) รายชื่อยุวพุทธนวัตกร (นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนบ้านนาใหญ่)

๑. ด.ญ.ปิยพร โสภประเทศ
๒. ด.ญ.พิมพ์ภา จันทรพิทักษ์
๓. ด.ช.ศุภณัฐ มอยบุตร
๔. ด.ญ.กัญญ์วรา เรียมรักษ์
๕. ด.ญ.ณิชารีย์ ญวงศ์ศรี
๖. ด.ญ.เอื้อมขวัญ โวทวี
๗. ด.ญ.เกศกนก คงเพชรดิษฐ์
๘. ด.ญ.นันทิยา คงดดี

๓) รายชื่อตัวแทนชุมชน (ทำหน้าที่นำการสำรวจ)

- ๑ นางชูศรี มะลิลา
- ๒ นางสาวนรี รัตนวรรณ
- ๓ นางปราณี สมมิตร
- ๔ นางบุญชิต ศุภลักษณ์

๔) ภาพการลงพื้นที่สำรวจชุมชน

ภาพที่ ๒๙ ตัวแทนชุมชนหมู่ที่ ๕ บ้านห้วยกระตี่ นำพุทธนวัตกร ยูวพุทธนวัตกร สํารวจชุมชน

หมู่ที่ ๖ บ้านพรุแคพัฒนา**๑) รายชื่อพุทธนวัตกร/นิสิตร่วมกิจกรรม (พี่เลี้ยง)**

๑. นางสาวชลณีย์ รัตนบุรี (พุทธนวัตกร)
๒. นางสุณี รักเมือง ตีจันทิก (พุทธนวัตกร)
๓. นายสุเทพ ศิริอุดมพร
๔. พระนवल กนต์วีโร
๕. พระธานี เตชธมโม
๖. นายรัฐพงศ์ ยิ่งเมตรา

๒) รายชื่อยุวพุทธนวัตกร (นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนบ้านนาใหญ่)

๑. ด.ญ.เอิร์น
๒. ด.ญ.นิธินัฐ เพชรช่วย
๓. ด.ญ.ปาริชาติ บุตรชน
๔. ด.ญ.ลุยเออย
๕. ด.ญ.ทราย โชติพงษ์
๖. ด.ญ.ธนพร นพคุณ
๗. ด.ญ.ภาวินี ช้ายเปี้ยว
๘. ด.ญ.ธิดารัตน์ ประชุมรัตน์
๙. ด.ญ.พรชนก ศรีสุชาติ

๓) รายชื่อตัวแทนชุมชน (ทำหน้าที่นำการสำรวจ)

- ๑ นางนุชนาถ สอนนอง
- ๒ นาง ดอกอ้อ บัวเฟื่อน
- ๔) ภาพการลงพื้นที่สำรวจชุมชน

ภาพที่ ๓๐ ตัวแทนชุมชนหมู่ที่ ๖ บ้านพรุแคพัฒนา นำพุทธนวัตกร ยูวพุทธนวัตกร สํารวจชุมชน

ระยะที่ ๓ การนำเสนอแผนที่ชุมชน (การค้นหาสมุทัย)

การวาดแผนที่ชุมชน การนำเสนอปัญหาและการขยายผลเป็นการนำข้อมูลจากการสำรวจชุมชนในวันที่สองของยุวพุทธนวัตกรและพุทธนวัตกรและพี่เลี้ยงรวมถึงตัวแทนชุมชนของแต่ละกลุ่มที่ได้ลงพื้นที่สำรวจ ๖ หมู่บ้าน (หมู่ที่ ๑ บ้านกรุด, หมู่ที่ ๒ บ้านทับชัน, หมู่ที่ ๓ บ้านแม่แขก, หมู่ที่ ๔ บ้านสหกรณ์, หมู่ที่ ๕ บ้านห้วยกระตี่, หมู่ที่ ๖ บ้านพรุแคพัฒนา) ในตำบลกรุดตลอดทั้งวัน เพื่อค้นหา "สมุทัย" (สาเหตุของปัญหา) ที่เกิดขึ้นจริง กิจกรรมนี้จัดเป็นกิจกรรมที่สองในวันที่ ๒๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๘ มีรายละเอียดดังนี้

๓.๑ การนำเสนอแผนที่ชุมชน

จากการที่กลุ่มยุวพุทธนวัตกรได้ร่วมกันลงพื้นที่สำรวจชุมชนจริงในวันที่ผ่านมา วันนี้จึงเป็นกิจกรรมต่อเนื่องในการสังเคราะห์สิ่งที่ได้เรียนรู้และค้นพบ กิจกรรม "แผนที่ชุมชนตามจินตนาการ" นี้เปิดโอกาสให้เยาวชนได้ถ่ายทอดข้อมูลและมุมมองที่ได้จากการสำรวจจริง ออกมาเป็นภาพแผนที่ที่สะท้อนความเข้าใจ ความเชื่อมโยง และความฝันที่พวกเขามีต่อชุมชนของตนเอง ซึ่งเป็นผลลัพธ์อันสร้างสรรค์ที่เกิดจากการลงมือปฏิบัติจริงมีรายละเอียดดังนี้

หมู่ที่ ๑ บ้านกรุด

ภาพที่ ๓๑ ผลงานภาพวาดแผนที่ชุมชนหมู่ที่ ๑ บ้านกรุด โดยยุวพุทธนวัตกร

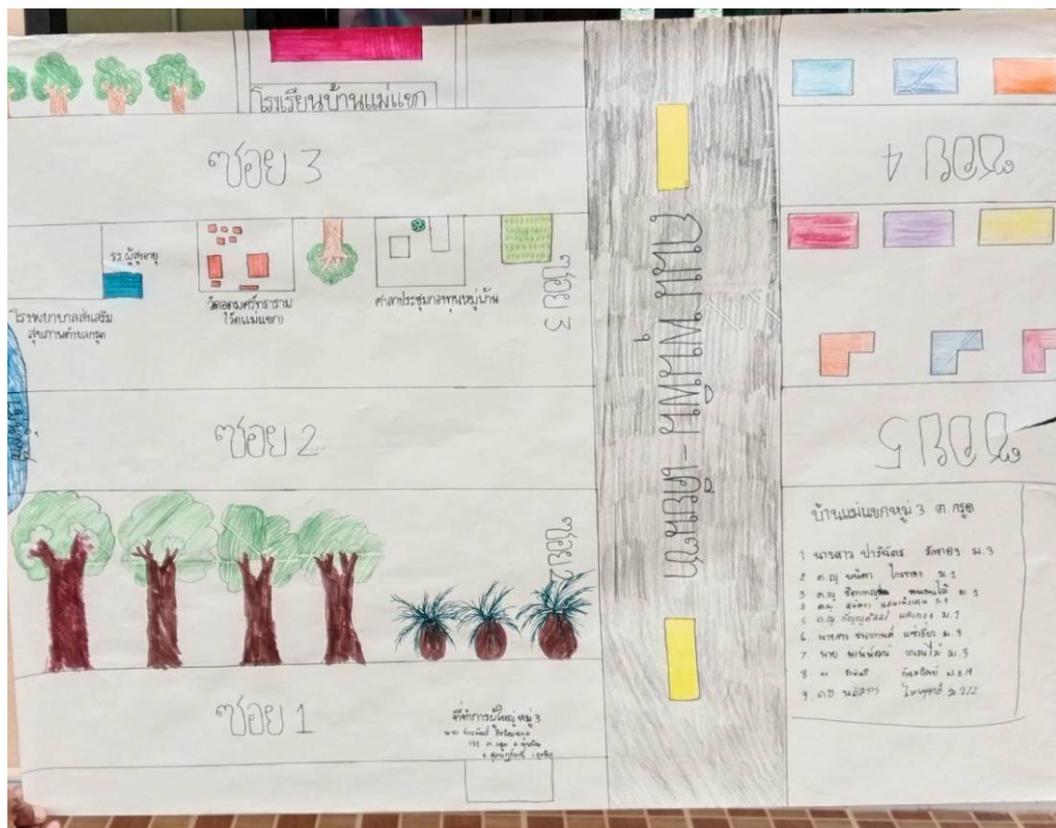

ภาพที่ ๓๒ บรรยากาศกิจกรรมการวาดและนำเสนอแผนที่ชุมชนหมู่ที่ ๑ บ้านกรุด ของยุวพุทธนวัตกร

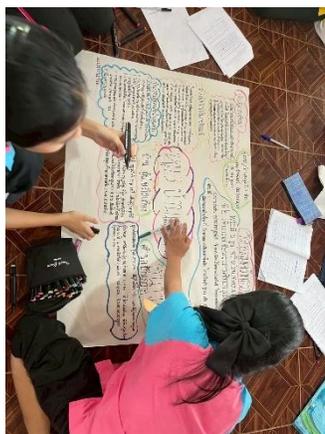

ภาพที่ ๓๔ การนำวาดแผนชุมชนและนำเสนอ ชุมชนหมู่ที่ ๒ บ้านทับชัน โดยยุวพุทธนวัตกร

หมู่ที่ ๓ บ้านแม่แขก

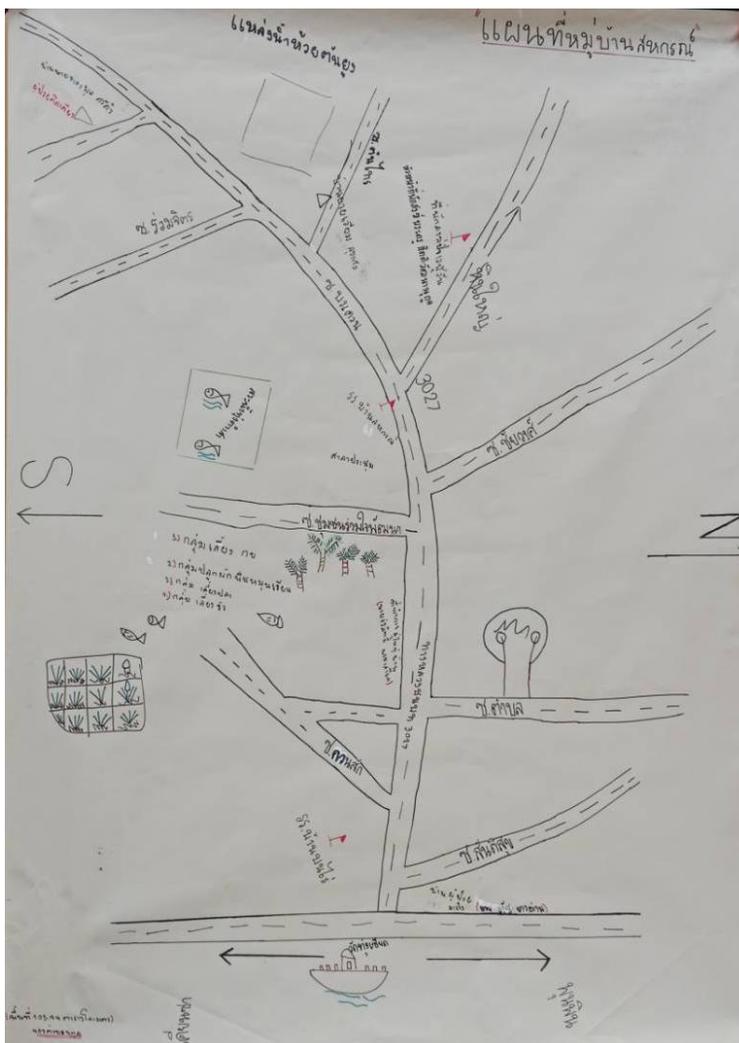

ภาพที่ ๓๕ การวาดและนำเสนอ แผนที่ชุมชนหมู่ที่ ๓ บ้านแม่แขก ของยุวพุทธนวัตกร

ภาพที่ ๓๖ การวาดแผนที่ชุมชนและนำเสนอแผนที่ชุมชนหมู่ที่ ๓ บ้านแม่แขก ของยุวพุทธนวัตกร

หมู่ที่ ๔ บ้านสหกรณ์

ภาพที่ ๓๗ การวาดแผนที่ชุมชนและนำเสนอแผนที่ชุมชนหมู่ที่ ๔ บ้านสหกรณ์ ของยูวพุทธนวัตกร

ภาพที่ ๓๘ การวาดแผนที่ชุมชนและนำเสนอแผนที่ชุมชนหมู่ที่ ๔ บ้านสหกรณ์ ของยุวพุทธนวัตกร

หมู่ที่ ๕ บ้านห้วยกระเดี่

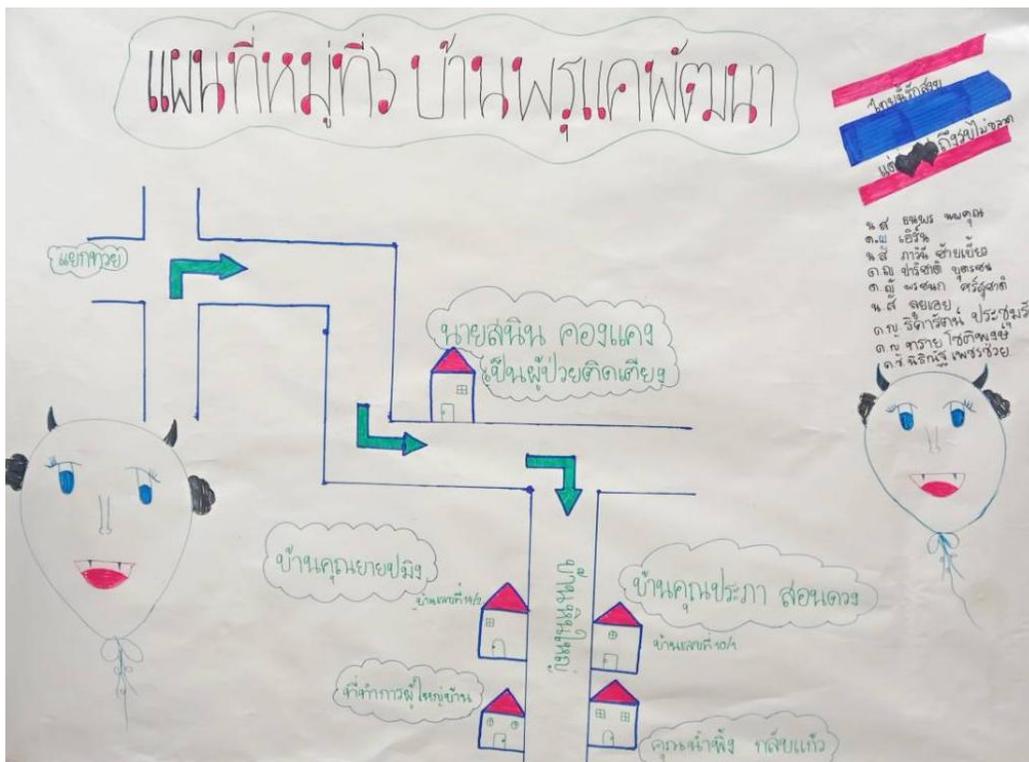

ภาพที่ ๔๐ การวาดแผนที่ชุมชนและนำเสนอแผนที่ชุมชนหมู่ที่ ๕ บ้านห้วยกระเดี่ ของยุวพุทธนวัตกร

ภาพที่ ๔๑ บรรยากาศการวาดแผนที่ชุมชนหมู่ที่ ๕ บ้านห้วยกระเดี่ ของยุวพุทธนวัตกร

หมู่ที่ ๖ บ้านพรุแคพัฒนา

ภาพที่ ๔๒ การวาดแผนที่ชุมชนและนำเสนอแผนที่ชุมชนหมู่ที่ ๖ บ้านพรุแคพัฒนา ของยุวพุทธนวัตกร

ภาพที่ ๔๓ บรรยากาศการวาดแผนที่ชุมชนหมู่ที่ ๖ บ้านพรุแคพัฒนา ของยุวพุทธนวัตกร

๓.๒ การนำเสนอการวิเคราะห์ชุมชนตามหลักสี่ปายสถาน

ภารกิจหลักของยุวพุทธนวัตกร คือการค้นหาปัญหาเพื่อนำไปสู่การสร้างสรรค์นวัตกรรม ข้อมูลที่ได้จากการลงสำรวจพื้นที่จริงในตำบลกรูด ซึ่งจะเป็นฐานข้อมูลสำคัญที่ยุวพุทธนวัตกรทุกคนได้ร่วมกันขบคิดและพัฒนาแนวทางแก้ไขปัญหาต่อไป

๑. อาวาสสี่ปายะ (ที่อยู่อาศัยเหมาะสม)

ที่อยู่อาศัยของชาวบ้านส่วนใหญ่มีความสะอาด, มั่นคง ปลอดภัย , และมีสภาพแวดล้อมโดยรวมดี ร่มรื่น อากาศถ่ายเทสะดวก หมู่ที่ ๔ บ้านสหกรณ์มีวัดเป็นศูนย์กลางยึดเหนี่ยวจิตใจที่มีธรรมชาติอุดมสมบูรณ์ ไม่รกร้าง มีอากาศที่ดี เช่น ที่พักผ่อนป่าเวฬุวันบ้านสหกรณ์ หมู่ที่ ๕ บ้านห้วยกระตี่ มีลำน้ำห้วยกระตี่ไหลผ่าน ชาวบ้านหาปลา ปลูกผักสวนครัว และปลูกสมุนไพร หมู่ที่ ๖ บ้านเรือนโดยรวมสะอาดเรียบร้อย

ภาพที่ ๔๔ บรรยากาศบางส่วนของชุมชนตำบลกรูดด้านอาวาสสี่ปายะ

๒. โคจรสี่ปายะ (การสัญจรเหมาะสม)

การคมนาคมและการสัญจรโดยรวมมีความสะดวก โดยเฉพาะหมู่ที่ ๑ บ้านกรูด, หมู่ที่ ๕ บ้านห้วยกระตี่ มีถนนหนทางที่เข้าถึงได้สะดวก มีแสงสว่างเพียงพอ เกื้อกูลต่อการดำเนินชีวิตและมีความปลอดภัย รวมถึงหมู่ที่ ๒ มีทั้งถนนสายหลักและสายรองเชื่อมต่อกับบ้านกับอำเภอ ทำให้เข้าถึงตลาด โรงเรียน และสถานพยาบาลได้

ภาพที่ ๔๕ บรรยากาศบางส่วนของชุมชนตำบลกรูดด้านโคจรสี่ปายะ

๓. ภัตตีสปายะ (การพุดคุยและสังคัมเหมาะสม)

ชาวบ้านในชุมชนมีอธยาศัยดี พุดจาเป็นมิตร เป็นสังคัมที่สงบสุข ไม่ค่อยมีปัญหาทะเลาะวิวาท เช่น หมู่ที่ ๑ บ้านกรูด หมู่ที่ ๕ บ้านห้วยกระตี่ มีศาลาเอนกประสงค์ไว้สำหรับทำกิจกรรมประชุม รวมถึงมีวัดและโรงเรียนเป็นศูนย์กลางของ

ภาพที่ ๔๖ บรรยากาศบางส่วนของชุมชนตำบลกรูดด้านภัตตีสปายะ

๔. บุคคลสัปปายะ (บุคคลเหมาะสม)

เป็นจุดแข็งที่สำคัญของทุกชุมชน โดยระบุว่า มีผู้นำชุมชน (ผู้ใหญ่บ้าน, กำนัน) ที่เข้มแข็ง มีคุณธรรม เป็นที่พึ่งของชาวบ้านได้ มีรางวัลแหวนทองคำเป็นสิ่งยืนยัน ตัวอย่าง หมู่ที่ ๑ บ้านกรูด มีกำนันตำบลกรูด (นายพิศาล อินทรกำเนิด) เป็นที่รักและเป็นที่ยึดของคนในหมู่บ้าน และมีเจ้าอาวาสที่คอยช่วยเหลือให้คำปรึกษา พระครูสารโสภิตคุณ พระครูพิศาลพัฒนานุกูล พระครูจิรธรรมรัต,ดร. เช่น หมู่ที่ ๒ บ้านทับชัน ผู้คนในชุมชนมีน้ำใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และเคารพซึ่งกันและกัน หมู่ที่ ๓ บ้านแม่แขก มีผู้ใหญ่บ้าน (นายจักษ์พันธ์ สิริวัฒนกุล) และกลุ่ม อสม. ที่ประชาชนสามารถเข้าถึงได้ง่าย

ภาพที่ ๔๗ บุคลากรสำคัญของชุมชนตำบลกรูด

๕. โภชนสัปปายะ (อาหารเหมาะสม)

ชุมชนมีความอุดมสมบูรณ์ด้านอาหารและทรัพยากร หมู่ที่ ๔ บ้านสหกรณ์ หมู่ที่ ๖: บ้านพรุแคพัฒนา ชาวบ้านส่วนใหญ่พึ่งพาตนเองด้านอาหาร โดยการปลูกผักพื้นบ้าน ผลไม้ หรือปลูกผักกินเอง นอกจากนี้ในหมู่ที่ ๑ บ้านกรูด: มีตลาดนัดประจำหมู่บ้าน และมีแหล่งทำมาหากินที่อุดมสมบูรณ์ เช่น สวนยางพาราและสวนปาล์มน้ำมัน

ภาพที่ ๔๘ ความอุดมด้านอาหารและทรัพยากรบางส่วนของชุมชนตำบลกรูด

๖. อุตุสัปปายะ (ดินฟ้าอากาศเหมาะสม)

สภาพอากาศโดยทั่วไปดี อากาศบริสุทธิ์ และเอื้ออำนวยต่อการประกอบอาชีพเกษตรกรรม หมู่ที่ ๑ บ้านกรูด หมู่ที่ ๕ บ้านห้วยกระตี่ มีสภาพแวดล้อม ดิน อากาศ ที่ดี เหมาะแก่การเพาะปลูก และมีลำคลองที่สะอาด หมู่ที่ ๖ พรุแคพัฒนา: ฝนตกตามฤดูกาล เหมาะแก่การทำเกษตรกรรม ซึ่งเป็นอาชีพส่วนใหญ่ของชาวบ้าน

ภาพที่ ๔๙ ความเหมาะสมของสภาพดินฟ้าอากาศของชุมชนตำบลกรูด

๗. อิริยาปถสัปปายะ (สถานที่พักผ่อนเหมาะสม)

ในชุมชนมีพื้นที่สำหรับพักผ่อนหย่อนใจและทำกิจกรรมต่าง ๆ ตัวอย่าง เช่น หมู่ที่ ๑ บ้านกรุด หมู่ที่ ๕ บ้านห้วยกระตี่ มีสถานที่พักผ่อน ร้านอาหาร ร้านกาแฟ และสถานที่ท่องเที่ยว หรือ หมู่ที่ ๓ บ้านแม่แขก มีสถานที่ออกกำลังกาย และมีโรงเรียนผู้สูงอายุ (ตั้งอยู่ที่ รพ.สต.กรุด) เช่นเดียวกับ หมู่ที่ ๖ มีที่ออกกำลังกายอยู่ที่ศาลาหมู่บ้าน และมีต้นไม้ที่ร่มรื่น

ภาพที่ ๕๐ ความสวยงามของสถานที่พักผ่อนและท่องเที่ยวของชุมชนตำบลกรุด

๓.๓ การนำเสนอผลการสำรวจสภาพปัญหาตามหลักอริยสัจ

การลงสำรวจชุมชนเพื่อศึกษาปัญหาของชาวบ้านยุวพุทธนวัตกรได้ดำเนินการโดย ประยุกต์ใช้กระบวนการของ "อริยสัจ ๔" ในการวิเคราะห์สภาพปัญหา ค้นหาสาเหตุ และออกแบบแนวทางการแก้ไขอย่างเป็นระบบ ในพื้นที่ ๖ หมู่บ้าน เพื่อกำหนดกิจกรรมการพัฒนาชุมชนในลำดับถัดไป มีรายละเอียดดังนี้

การค้นพบ ทุกข์ และสมุทัย (ปัญหาหลักปัญหารอง)

๑. ปัญหาโครงสร้างพื้นฐาน ถนนชำรุดและไม่เพียงพอ ปัญหานี้เป็นปัญหาที่พบบ่อยที่สุดในหลายหมู่บ้าน โดยมีลักษณะร่วมกันคือ ถนนเป็นหลุมบ่อ คับแคบ ขาดแสงสว่าง และมีวัชพืช บดบังทัศนวิสัย หมู่ที่ ๓ บ้านแม่แขก ระบุปัญหาถนนชำรุด-คับแคบ ผิวถนนเป็นหลุมบ่อ ขาดไฟส่องสว่าง และมีหญ้าขึ้นสูงบังทัศนวิสัย หมู่ที่ ๑ บ้านกรุด ประสบปัญหาผิวถนนขรุขระ เป็นหลุมบ่อ ถนนคับแคบ และบางพื้นที่ขาดไฟส่องสว่าง หมู่ที่ ๔ หมู่บ้านสหกรณ์ ระบุปัญหาถนนชำรุดเป็นหนึ่งในปัญหาหลัก (หมู่ที่ ๒ บ้านทับชัน ระบุว่าถนนบางสายชำรุด ทำให้การสัญจรไม่สะดวก

ภาพที่ ๕๐ สภาพถนนที่ขรุขระทรุดโทรมในบางพื้นที่ของชุมชนตำบลกรูด

๒. ปัญหาโครงสร้างพื้นฐาน น้ำประปาไม่เพียงพอ เป็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อการอุปโภคบริโภคและการเกษตร หมู่ที่ ๑ ประสบปัญหาน้ำประปาไม่พอใช้ โดยเฉพาะน้ำเพื่อการเกษตร และถูกระบุว่าเป็น "ปัญหาเรื้อรัง" หมู่ที่ ๓ บ้านแม่แขก ประสบปัญหาน้ำไม่ไหล เนื่องจากแรงดันน้ำไม่พอ โดยเฉพาะชาวบ้านที่อยู่ท้ายหมู่บ้าน หมู่ที่ ๔ บ้านสหกรณ์ ระบุปัญหาน้ำประปาไม่เพียงพอ

ภาพที่ ๕๑ ตัวแทนชุมชนนำไปดูพื้นที่ที่มีปัญหาด้านโครงสร้างพื้นฐานของชุมชนตำบลกรูด

๓. ปัญหาสังคมและสุขภาพ การดูแลผู้ป่วยและผู้สูงอายุ หลายชุมชนมีผู้ป่วยติดเตียงและผู้สูงอายุที่ต้องการการดูแล แต่ยังมีขาดแคลนทรัพยากร หมู่ที่ ๓ บ้านแม่แขก มีผู้ป่วยจำนวนมาก ทั้งผู้ป่วยเรื้อรัง ผู้ป่วยจิตเวช และผู้ป่วยติดเตียง ขาดแคลนอุปกรณ์ทางการแพทย์ เช่น ผ้าอ้อมผู้ใหญ่ และอาหารสำหรับผู้ป่วย หมู่ที่ ๔ บ้านสหกรณ์ ระบุว่ามีการมีผู้สูงอายุและผู้ป่วยติดเตียงเพิ่มขึ้น หมู่ที่ ๒ บ้านทับชัน: พบปัญหาผู้สูงอายุและผู้ป่วยติดเตียงที่ต้องการการดูแลจากชุมชน

ภาพที่ ๕๑ สภาพปัญหาสังคมและสุขภาพในบางพื้นที่ของชุมชนตำบลกรูด

๔. ปัญหาด้านเศรษฐกิจและรายได้ ปัญหาเกี่ยวกับรายได้ที่ไม่แน่นอนและ
 ความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ หมู่ที่ ๒ บ้านทับชัน ประสบปัญหาความยากจนและรายได้ไม่
 เพียงพอ เนื่องจากราคาพืชผลไม่แน่นอน หมู่ที่ ๔ หมู่บ้านสหกรณ์ ระบุปัญหาารายได้ไม่สมดุล หมู่ที่ ๕
 บ้านห้วยกระตี่ ร้านขายของชำในหมู่บ้านขายไม่ดี เนื่องจากมีคู่แข่งเป็นร้านสะดวกซื้อ

ภาพที่ ๕๒ สภาพปัญหาด้านเศรษฐกิจและรายได้ในบางพื้นที่ของชุมชนตำบลกรูด

๕. ปัญหาสิ่งแวดล้อม ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะและภัยธรรมชาติ หมู่ที่ ๑ บ้านกรุด ประสบปัญหาขยะในหมู่บ้านมีปริมาณมาก ถึงขยะไม่เพียงพอ และระบบการจัดการขยะยังไม่ดี หมู่ที่ ๒ บ้านทับชัน ประสบปัญหาน้ำท่วมในฤดูฝน ทำให้การเกษตรและบ้านเรือนเสียหาย

ภาพที่ ๕๓ สภาพปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมในบางพื้นที่ของชุมชนตำบลกรุด

ปัญหาเรื่อง (ปัญหาที่พบในบางพื้นที่ หรือมีความเฉพาะเจาะจง)

๑. ปัญหาสังคม อาชญากรรม และยาเสพติด ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยและพฤติกรรมของเยาวชน หมู่ที่ ๓ บ้านแม่แขก ระบุปัญหา ยาเสพติด โดยเยาวชนเข้าถึงได้ง่าย หมู่ที่ ๕ บ้านห้วยกระดี ประสบปัญหาการลักขโมยผลผลิตทางการเกษตร (ขโมยผลปาล์ม) หมู่ที่ ๖ บ้านพรุแคพัฒนา ประสบปัญหามลพิษทางเสียงจากวิทยุรุ่นที่แต่งทอรถมอเตอร์ไซด์เสียงดัง

ภาพที่ ๕๓ การให้สัมภาษณ์ของประชาชนด้านปัญหาอาชญากรรม สิ่งเสพติดและความปลอดภัยของชุมชนตำบลกรุด

๒. ปัญหาไฟฟ้าไม่เพียงพอ

หมู่ที่ ๓ บ้านแม่แขก ประสบปัญหาไฟไม่พอใช้ ไฟตก ทำให้เครื่องใช้ไฟฟ้าเสียหาย

ภาพที่ ๕๔ การให้สัมภาษณ์ของประชาชนด้านปัญหาไฟฟ้าไม่ทั่วถึงของชุมชนตำบลกรูด

ระยะที่ ๔ การขยายผล (การกำหนดนิโรธ และมรรค)

โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ "ยุวพุทธนวัตกรนักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม" ภายหลังจากการดำเนินกิจกรรม ๓ ระยะแรก ซึ่งประกอบด้วย ระยะที่ ๑ การวางรากฐาน (ภาคทฤษฎี), ระยะที่ ๒ การนำความรู้ภาคทฤษฎีสู่ภาคปฏิบัติ (การค้นพบทุกข์) และ ระยะที่ ๓ การนำเสนอแผนที่ชุมชนและวิเคราะห์ปัญหา (การค้นพบ สมุทัย) ได้สำเร็จลุล่วงไปแล้วนั้น เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องและบรรลุเป้าหมายในการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน จึงได้กำหนดแนวทางการขยายผล ระยะที่ ๔ การกำหนดนิโรธ และมรรค โดยมุ่งเน้นการนำผลการวิเคราะห์จาก ๓ ระยะแรก มาพัฒนาสู่การปฏิบัติจริง ดังนี้

ยุวพุทธนวัตกรแต่ละกลุ่ม นำข้อมูลการวิเคราะห์ปัญหา (ทุกข์และสมุทัย) จาก ๖ หมู่บ้านในตำบลกรูด มาประชุมระดมสมองร่วมกับทีมพี่เลี้ยง (บัณฑิตนักพัฒนาชุมชนฯ) และตัวแทนชุมชน และคุณครู ร่วมกันกำหนด "เป้าหมาย" (นิโรธ) ที่ชัดเจนในการแก้ไขปัญหาค้นพบออกแบบ "โครงการนวัตกรชุมชน" (มรรค) ที่เป็นรูปธรรม โดยบูรณาการความรู้เรื่อง "สัปปายะ ๗" (สภาพแวดล้อมที่เหมาะสม) เข้าไปในแผนการดำเนินงาน เพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงที่สอดคล้องกับบริบทของชุมชน ระยะเวลา และงบประมาณ ซึ่งกำหนดร่วมกันจะทำกิจกรรมที่ชื่อว่า "นาใหญ่ร่วมใจชุมชนรักซ์โลก" ระยะเวลาทำกิจกรรม ๑ เดือน ณ หมู่ที่ ๑ บ้านกรูด ตำบลกรูด อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีรายละเอียดดังนี้

๑) ชื่อกิจกรรม "ยุวพุทธนวัตกร นาใหญ่ร่วมใจ ชุมชนรักซ์โลก"

๒) วัตถุประสงค์ของกิจกรรม

๒.๑ เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนตระหนักถึงความสำคัญของการตัดแยกขยะอย่างถูกวิธีและมีส่วนร่วมในการจัดการขยะอย่างยั่งยืน

๒.๒ เพื่อให้ครัวเรือนและสถานที่สาธารณะสามารถลดปริมาณขยะที่ต้องกำจัดลงได้

๒.๓ เพื่อส่งเสริมการนำขยะรีไซเคิลกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ สร้างรายได้เสริมให้กับชุมชน

๒.๔ เพื่อลดปัญหาสิ่งแวดล้อม เช่น กลิ่นเหม็น น้ำเสีย และแหล่งเพาะพันธุ์แมลง

๓) กลุ่มเป้าหมาย

๓.๑ กลุ่มเยาวชนพุทธนวัตกรเยาวชน ได้แก่ นักเรียนโรงเรียนบ้านนาใหญ่ อายุระหว่าง ๑๒-๑๕ ปี ในพื้นที่ จำนวน ๕๐ คน

๓.๒ กลุ่มผู้เข้าร่วมกิจกรรม ได้แก่ พ่อค้า แม่ค้า และประชาชน จำนวน ๒๐๐ คน

๔) ลักษณะกิจกรรม

การรณรงค์การคัดแยกขยะในหมู่ที่ ๑ ชุมชนกรุด ตำบลกรุด อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

๕) ระยะเวลาการดำเนินกิจกรรม

๒๑ สิงหาคม - ๒๑ กันยายน ๒๕๖๘

๖) สถานที่จัดกิจกรรม

หมู่ที่ ๑ ชุมชนบ้านกรุด ตำบลกรุด อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

๗) แผนการดำเนินกิจกรรม

ตารางที่ ๒ แผนการดำเนินกิจกรรม

กิจกรรม	ตัวชี้วัด	งบประมาณ หน่วย : บาท	ช่วงระยะเวลาในการดำเนินงาน					
			๑	๒	๓	๔	๕	๖
๑. ชั้นเตรียมการ								
๑.๑ คัดเลือกชุมชน	ได้ชุมชนต้นแบบชุมชนบ้านนาใหญ่	-						
๑.๒ คัดเลือกผู้เข้าร่วม	ได้เยาวชนเข้าร่วมอบรม ๕๐ คน	-						
๑.๓ คัดเลือกกิจกรรม	- เตรียมป้าย - เตรียมอุปกรณ์ถังขยะ ๔ สี ๔ ชุด ป้ายถือมือ - เตรียมของรางวัล - การคัดแยกขยะรับรางวัลรีไซเคิลเพื่อสร้างรายได้	๑,๐๐๐ ๖,๘๐๐ ๕๐๐ ๑,๗๐๐						
๒. ชั้นอบรมเยาวชน								

กิจกรรม	ตัวชี้วัด	งบประมาณ หน่วย : บาท	ช่วงระยะเวลาในการด ำเนินงาน					
			๑	๒	๓	๔	๕	๖
๒.๑ การดำเนินกิจกรรมโครงการยุว พุทธ นวัตกรรมนักพัฒนาชุมชนเชิง สร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม จำนวน ๑ วัน	- ได้เยาวชนต้นแบบ ๕๐ คน - ได้ผู้เข้าร่วม ๒๐๐ คน	- -						
๓. ชั้นประเมินผล								
๓.๑ ประโยชน์ต่อผู้เข้าร่วมกิจกรรม	- ตระหนักถึง ความสำคัญของการคัด แยกขยะอย่างถูกวิธี - มีส่วนร่วมในการ จัดการขยะอย่างยั่งยืน	-						
๓.๒ ชุมชนเกิดการเปลี่ยนแปลง อะไร ๓.๒ ชุมชนเกิดการเปลี่ยนแปลง อะไร	- พื้นที่สะอาด ลดปัญหาขยะตกค้างแล ะกลิ่นเหม็น - ลดมลพิษทางน้ำ ดิน และอากาศ - ลดปริมาณขยะที่ต้อง นำไปฝังกลบหรือเผา	- -						

การขยายผลจากโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการยุวพุทธนวัตกรรมนักพัฒนาชุมชนเชิง
สร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม ยุวพุทธนวัตกรรมพุทธนวัตกรรมต้นแบบ ร่วมกับโรงเรียนบ้านนาใหญ่
ตำบลท่าโรงช้าง อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี และพุทธนวัตกรรมต้นแบบของวิทยาลัยสงฆ์สุราษฎร์
ธานี ซึ่งผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรยุวพุทธนวัตกรรมนักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม ได้
เล็งเห็นถึงความจำเป็นอย่างยิ่งในการแก้ไขปัญหาด้านขยะของชุมชนกรุด อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์
ธานี จึงจัดกิจกรรม “นาใหญ่ร่วมใจ ชุมชนรักษ์โลก” ตามที่กำหนดไว้ต่อไป

ภาพที่ ๕๕ การนำแผนการปฏิบัติงานประชุมให้ชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องรับรู้อร่วมกัน

บทที่ ๕

การประเมินพุทธนวัตกรและสมรรถนะยุวพุทธนวัตกร

การประเมินผลสัมฤทธิ์และความสำเร็จของ โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ "ยุวพุทธนวัตกร นักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม" จึงได้มีการประเมินผลโดยมุ่งเน้นการวัดผลใน ๒ ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ ๑ การประเมินสมรรถนะพุทธนวัตกร และส่วนที่ ๒ การประเมินผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังการฝึกอบรม

๕.๑ การประเมินสมรรถนะพุทธนวัตกร

การประเมินสมรรถนะพุทธนวัตกร (ทีมพี่เลี้ยง/ผู้ดำเนินงาน) จำนวน ๑๐ รูป/คน เพื่อวัดระดับความพร้อมและความสามารถในการเป็น "นักจัดการกระบวนการ" (Facilitator) และ "ผู้ให้คำปรึกษา" (Coach) โดยใช้กรอบสมรรถนะหลัก (Core), สมรรถนะรอง (Secondary), และสมรรถนะร่วม (Common) วิธีการประเมินโดยกำหนดให้พุทธนวัตกรทำแบบประเมินสมรรถนะก่อนเริ่มกิจกรรมในช่วงลงทะเบียนของวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๘ และประเมินสมรรถนะอีกครั้งด้วยแบบประเมินชุดเดิมในวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๘ ก่อนพิธีปิด มีรายละเอียดผลการประเมินดังนี้

ตารางที่ ๓ ผลการประเมินสมรรถนะพุทธนวัตกร

สมรรถนะ	รายการประเมิน	ระดับคะแนน		
		ก่อน (๕)	หลัง (๕)	เพิ่มขึ้น
สมรรถนะหลัก (Core Competencies)				
๑. ทักษะความคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking)	๑.๑ สามารถวิเคราะห์ข้อมูลที่ซับซ้อนและแยกแยะระหว่างข้อเท็จจริงกับความคิดเห็นได้	๓๐	๔๕	๑๕
	๑.๒ สามารถสืบค้นถึงรากเหง้าของปัญหา แทนที่จะมองแค่ปรากฏการณ์ผิวเผิน	๒๘	๔๓	๑๕
๒. ทักษะความคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking)	๒.๑ สามารถเสนอแนวทางการแก้ปัญหาที่แปลกใหม่และแตกต่างจากเดิมได้	๓๒	๔๖	๑๔
	๒.๒ สามารถประยุกต์ใช้หลักการ (เช่น สัปปายะ ๗, อริยสัจ ๔) เข้ากับสถานการณ์จริงได้อย่างยืดหยุ่น	๒๕	๔๒	๑๗
สมรรถนะรอง (Secondary Competencies)				
๓. ทักษะการทำงานเป็นทีม (Teamwork)	๓.๑ รับฟังและเคารพความคิดเห็นที่แตกต่างของเพื่อนร่วมทีมและคนในชุมชน	๓๕	๔๗	๑๒
	๓.๒ สามารถแบ่งปันภาระงานและให้ความช่วยเหลือเพื่อนร่วมทีมเพื่อให้เป้าหมายสำเร็จ	๓๔	๔๘	๑๔
๔. ทักษะการสื่อสาร (Communication)	๔.๑ สามารถอธิบายเรื่องที่ซับซ้อนให้ชาวบ้านเข้าใจด้วยภาษาที่เรียบง่ายและเป็นกันเอง	๒๙	๔๔	๑๕

สมรรถนะ	รายการประเมิน	ระดับคะแนน		
		ก่อน (๕)	หลัง (๕)	เพิ่มขึ้น
สมรรถนะหลัก (Core Competencies)				
	๔.๒ สามารถใช้ทักษะการฟังอย่างลึกซึ้งเพื่อทำความเข้าใจความรู้สึกและความต้องการที่แท้จริงของผู้พูด	๒๗	๔๕	๑๘
สมรรถนะร่วม (Common Competencies)				
๕. ทักษะดิจิทัล (Digital Skills)	๕.๑ สามารถใช้เครื่องมือดิจิทัล (เช่น โปรแกรมแผน ที่, แอปพลิเคชัน) เพื่อรวบรวมและนำเสนอข้อมูลได้	๓๓	๔๖	๑๓
	๕.๒ สามารถสืบค้นและประเมินความน่าเชื่อถือของ ข้อมูลจากแหล่งข้อมูลออนไลน์ได้	๓๑	๔๗	๑๖
๖. ทักษะด้าน คุณธรรมและ จริยธรรม (Moral and Ethical Skills)	๖.๑ ปฏิบัติต่อคนในชุมชนด้วยความเคารพและให้ เกียรติ โดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์	๔๐	๔๘	๘
	๖.๒ มีความซื่อสัตย์ในการนำเสนอข้อมูล และไม่ บิดเบือนความคิดเห็นของชุมชนเพื่อเป้าหมายส่วนตน	๔๒	๔๙	๗

จากตารางที่ ๓ พบว่าผลการประเมินโดยรวมชี้ให้เห็นว่า ผู้เข้าร่วมโครงการมีพัฒนาการในทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญ โดยคะแนนเฉลี่ยหลังการอบรมสูงกว่าก่อนการอบรมในทุกรายการประเมิน สะท้อนถึงประสิทธิภาพของกระบวนการที่ใช้ในการพัฒนา โดยสามารถวิเคราะห์ในรายละเอียดตามกลุ่มสมรรถนะได้ดังนี้

๑. สมรรถนะหลัก (Core Competencies) กลุ่มสมรรถนะนี้ (ทักษะการคิดอย่างมี
วิจาร์ณญาณ และการคิดสร้างสรรค์) ถือเป็นหัวใจสำคัญของ "พุทธนวัตกรรม" และเป็นกลุ่มที่มีพัฒนาการ
โดดเด่นที่สุดทักษะการคิดอย่างมีวิจาร์ณญาณ (Critical Thinking) ผู้เข้าร่วมพัฒนาความสามารถในการ
วิเคราะห์ข้อมูลที่ซับซ้อน (๑.๑) และการสืบค้นถึงรากเหง้าของปัญหา (๑.๒) ได้ดีขึ้นอย่างชัดเจน (เพิ่มขึ้น
๑๕ คะแนนเท่ากัน) แสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงจากการมองปัญหาแบบผิวเผิน ไปสู่การทำความเข้าใจ
เข้าใจปัญหาอย่างลึกซึ้ง ทักษะการคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking) จุดที่น่าสนใจที่สุดคือรายการที่ ๒.๒
"การประยุกต์ใช้หลักการ (เช่น อริยสัจ ๔)" ซึ่งมีคะแนนเริ่มต้นค่อนข้างน้อย (๒๕ คะแนน) แต่มีการก้าว
กระโดดสูงถึง ๑๗ คะแนน สะท้อนว่าผู้เข้าร่วมไม่เพียงแต่เข้าใจหลักธรรมในเชิงทฤษฎี แต่สามารถนำมา
"ปฏิบัติ" เพื่อใช้เป็นกรอบในการแก้ปัญหาจริงในชุมชนได้ สอดคล้องกับการเสนอแนวทางแก้ปัญหาที่
แปลกใหม่ (๒.๑) ที่สูงขึ้น (เพิ่มขึ้น ๑๔ คะแนน)

๒. สมรรถนะรอง (Secondary Competencies) กลุ่มสมรรถนะนี้ (การทำงานเป็นทีม และ
การสื่อสาร) เน้นทักษะการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งในการทำงานพัฒนาชุมชน ทักษะการ
สื่อสาร (Communication) พบพัฒนาการที่สำคัญที่สุดในรายการ ๔.๒ "การใช้ทักษะการฟังอย่างลึกซึ้ง
(Deep Listening)" ซึ่งมีคะแนนเริ่มต้นต่ำที่สุดในตาราง (๒๗ คะแนน) แต่กลับมีคะแนนเพิ่มขึ้นสูงที่สุด
(เพิ่มขึ้น ๑๘ คะแนน) การเปลี่ยนแปลงนี้บ่งชี้ว่าผู้เข้าร่วมได้เปลี่ยนจากการสื่อสารทางเดียว (One-way)
ไปสู่การเป็น "ผู้ฟัง" ที่ดีขึ้น สามารถจับความต้องการที่แท้จริง (Real needs) ของชุมชนได้ ซึ่งส่งผลโดยตรง
ต่อการอธิบายเรื่องซับซ้อนให้ชาวบ้านเข้าใจ (๔.๑) ได้ดีขึ้นด้วย ทักษะการทำงานเป็นทีม (Teamwork) มี

การพัฒนาในระดับที่ดี (เพิ่มขึ้น ๑๒-๑๔ คะแนน) โดยเฉพาะความสามารถในการแบ่งปันภาระงาน (๓.๒) แสดงถึงการบริหารจัดการทีมที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

๓. สมรรถนะร่วม (Common Competencies) กลุ่มสมรรถนะนี้ (ทักษะดิจิทัล และ คุณธรรม) เป็นทักษะพื้นฐานที่สนับสนุนการทำงานในยุคปัจจุบัน ทักษะด้านคุณธรรมและจริยธรรม (Moral and Ethical Skills) เป็นกลุ่มที่ผู้เข้าร่วมมี "ฐานทุนเดิม" (คะแนนก่อน) สูงที่สุด (๔๐ และ ๔๒ คะแนน) สะท้อนว่าผู้เข้าร่วมเป็นผู้ที่มีคุณธรรมและให้เกียรติผู้อื่นเป็นพื้นฐานอยู่แล้ว การที่คะแนนยังคงเพิ่มขึ้น (แม้จะเพิ่มในอัตรา ๗-๘ คะแนน) แสดงถึงการต่อยอดความสำคัญและการรักษามาตรฐานด้าน จริยธรรมไว้ได้อย่างมั่นคง

ทักษะดิจิทัล (Digital Skills): มีการพัฒนาที่ดี โดยเฉพาะความสามารถในการสืบค้นและ "ประเมินความน่าเชื่อถือ" ของข้อมูลออนไลน์ (๕.๒) (เพิ่มขึ้น ๑๖ คะแนน) แสดงถึงการมี Digital Literacy ที่ดีขึ้น ไม่ใช่แค่การใช้เครื่องมือเป็น (๕.๑) เท่านั้น

ข้อมูลนี้สะท้อนภาพความสำเร็จของโครงการ ที่สามารถ "เติมเต็ม" ช่องว่าง (Gaps) ที่ผู้เข้าร่วมขาดได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง "ทักษะการฟังอย่างลึกซึ้ง" และ "การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรม" ซึ่งเป็นสองทักษะที่มีคะแนนเริ่มต้นต่ำที่สุด แต่มีพัฒนาการก้าวกระโดดสูงสุด ในขณะเดียวกัน โครงการยังสามารถ "ต่อยอด" จุดแข็งเดิมที่ผู้เข้าร่วมมีอยู่แล้ว (ด้านคุณธรรมและจริยธรรม) ให้แข็งแกร่งยิ่งขึ้น ผลลัพธ์ที่ได้คือ "พุทธนวัตกรรม" ที่ไม่เพียงแต่มีเจตนาที่ดี แต่ยังมีทักษะการคิดวิเคราะห์ การสื่อสาร และ เครื่องมือดิจิทัลที่เฉียบคม พร้อมสำหรับการสร้างความเปลี่ยนแปลงเชิงบวกในชุมชน

๕.๒ การประเมินผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังการฝึกอบรมของยุวพุทธนวัตกรรม

การประเมินการเรียนรู้ของยุวพุทธนวัตกรรม (เยาวชนที่เข้าอบรม) จำนวน ๕๐ รูป/คน เพื่อวัดระดับความรู้ของการเรียนรู้ของผู้เข้าอบรม การประเมินผลสัมฤทธิ์นี้มุ่งเน้นทักษะการเป็น "ยุวพุทธนวัตกรรม" โดยต้องอาศัยรากฐานทางความคิดและทัศนคติ (Mindset) ที่ถูกต้องต่อการพัฒนาชุมชน เพื่อวัดการเปลี่ยนแปลงในมิตินี้ โครงการจึงได้ประเมินความเข้าใจเชิงหลักการของผู้เข้าร่วม ผ่านแบบประเมิน ๑๐ ข้อ ที่มุ่งวัดความเข้าใจในประเด็นสำคัญ ตั้งแต่การประยุกต์ใช้แก่นพระพุทธศาสนาและอริยสัจโมเดล ในการวิเคราะห์ปัญหาชุมชนอย่างลึกซึ้ง การตระหนักถึงความสำคัญของคุณธรรมที่ต้องควบคู่กับปัญญา ไปจนถึงความเข้าใจในกระบวนการทำงานที่จำเป็น เช่น การใช้เครื่องมืออย่างแผนที่ชุมชน ทักษะการสื่อสาร การทำงานเป็นทีม และการมีทัศนคติที่เชื่อมั่นต่อการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน และศักยภาพของเยาวชน ซึ่งผลการประเมินในส่วนนี้จะชี้ให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงกรอบแนวคิดของผู้เข้าร่วม "ก่อน" และ "หลัง" การอบรมได้เป็นอย่างดี วิธีการประเมินโดยกำหนดให้พุทธนวัตกรรมทำแบบประเมินความรู้ก่อนเริ่มกิจกรรม ในช่วง ลงทะเบียนของวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๘ และประเมินสมรรถนะอีกครั้งด้วยแบบประเมินชุดเดิม ในวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๘ ก่อนพิธีปิด มีรายละเอียดผลการประเมินดังนี้

ตารางที่ ๔ แสดงคะแนนก่อนและหลังการเรียนรู้ของผู้เข้าอบรมจำนวน ๕๐ คน

คนที่	คะแนนก่อน	คะแนนหลัง	คะแนนเพิ่มขึ้น/ลดลง
๑	๖	๙	๓
๒	๕	๗	๒
๓	๗	๘	๑
๔	๙	๑๐	๑
๕	๕	๙	๔
๖	๕	๙	๔
๗	๙	๑๐	๑
๘	๗	๙	๒
๙	๕	๘	๓
๑๐	๗	๑๐	๓
๑๑	๕	๗	๒
๑๒	๕	๗	๒
๑๓	๖	๗	๑
๑๔	๒	๓	๑
๑๕	๒	๖	๔
๑๖	๔	๙	๕
๑๗	๓	๕	๒
๑๘	๖	๑๐	๔
๑๙	๔	๗	๓
๒๐	๓	๕	๒
๒๑	๘	๑๐	๒
๒๒	๕	๑๐	๕
๒๓	๖	๘	๒
๒๔	๓	๘	๕
๒๕	๔	๓	-๑
๒๖	๖	๑๐	๔
๒๗	๓	๖	๓
๒๘	๖	๘	๒
๒๙	๔	๗	๓
๓๐	๕	๕	๐
๓๑	๔	๖	๒
๓๒	๙	๑๐	๑
๓๓	๕	๑๐	๕
๓๔	๓	๕	๒

คนที่	คะแนนก่อน	คะแนนหลัง	คะแนนเพิ่มขึ้น/ลดลง
๓๕	๗	๘	๑
๓๖	๓	๕	๒
๓๗	๖	๑๐	๔
๓๘	๒	๕	๓
๓๙	๓	๕	๒
๔๐	๖	๙	๓
๔๑	๗	๑๐	๓
๔๒	๖	๑๐	๔
๔๓	๕	๖	๑
๔๔	๕	๗	๒
๔๕	๓	๕	๒
๔๖	๔	๔	๐
๔๗	๕	๘	๓
๔๘	๘	๑๐	๒
๔๙	๖	๙	๓
๕๐	๒	๔	๒

จากตารางที่ ๔ พบว่าผู้เข้ารับการอบรมจำนวน ๕๐ คน (คะแนนเต็ม ๑๐ คะแนน) พบว่าผลการเรียนรู้มีพัฒนาการที่ดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญในภาพรวม โดยมีข้อสังเกตดังนี้:พัฒนาการในภาพรวม คะแนนเฉลี่ยของผู้เข้าร่วม "ก่อน" การอบรมอยู่ที่ ๕.๐๘ คะแนน ได้เพิ่มสูงขึ้นเป็น ๗.๕๒ คะแนน ในการประเมิน "หลัง" การอบรมแนวโน้มการเปลี่ยนแปลง: คะแนนเฉลี่ยที่เพิ่มขึ้นอยู่ที่ ๒.๔๔ คะแนน สะท้อนให้เห็นว่ากระบวนการอบรมมีประสิทธิภาพในการยกระดับความรู้ความเข้าใจของผู้เข้าร่วมโดยส่วนใหญ่ การกระจายตัวของคะแนน ผู้เข้าร่วมส่วนใหญ่มีพัฒนาการที่ดีขึ้นอย่างชัดเจน โดยมีผู้ที่คะแนนเพิ่มขึ้นถึง ๔๗ คน และมีผู้ที่คะแนนคงที่ ๒ คน เพื่อให้ข้อมูลสะท้อนความเป็นจริงในการเรียนรู้ ซึ่งผู้เรียนอาจมีความพร้อมหรือปัจจัยอื่นๆ ที่แตกต่างกัน ในข้อมูลชุดนี้จึงปรากฏผู้ที่มีคะแนน "ลดลง" คนที่ ๒๕ จำนวน ๑ คน ซึ่งถือเป็นส่วนน้อยมากเมื่อเทียบกับภาพรวม

๕.๓ ผลการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในชุมชน ทั้งด้านพฤติกรรม ความสัมพันธ์ และการมีส่วนร่วม

ความสำเร็จที่แท้จริงของการพัฒนา ไม่ได้วัดผลเพียงแค่การยกระดับสมรรถนะและความรู้ของผู้เข้าร่วมโครงการเท่านั้น แต่ตัวชี้วัดที่สำคัญที่สุดคือ "การเปลี่ยนแปลงเชิงบวก" ที่เกิดขึ้นจริงในพื้นที่ชุมชน อันเป็นเป้าหมายปลายทางของกระบวนการทั้งหมด ในส่วนนี้ จึงเป็นการนำเสนอผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นในมิติทางสังคม โดยมุ่งวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ ๓ ด้าน ได้แก่ ๑) ด้านพฤติกรรม ซึ่งสะท้อนถึงการนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวัน ๒) ด้านความสัมพันธ์ ที่แสดงถึงความไว้วางใจ การสื่อสารที่ดีขึ้น และการลดความขัดแย้งภายในชุมชน และ ๓) ด้านการมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นหัวใจของการพัฒนาที่ยั่งยืน ที่คนในชุมชนเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของและลุกขึ้นมาเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนการแก้ปัญหาของตนเอง มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ ๕ แสดงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นหลังจัดโครงการ

รายด้าน	การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น	
	ก่อนดำเนินโครงการเป็นอย่างไร	หลังดำเนินโครงการ เปลี่ยนแปลงอย่างไร
ด้านพฤติกรรม	๑. ขาดช่องทางสร้างรายได้เสริม ทักษะอาชีพจำกัด (เช่น ผู้สูงอายุ) หรือเน้นการขายแบบดั้งเดิม ๒. ปัญหาปากท้องและความ เป็นอยู่ยังไม่ได้รับการแก้ไข เท่าที่ควร ๓. เยาวชนอาจยังขาดความกล้า แสดงออก หรือขาดทักษะชีวิตที่ สร้างสรรค์ ๔. การจัดการปัญหา (เช่น ขยะ, สิ่งแวดล้อม) ยังไม่เป็นระบบ	๑. พฤติกรรมเชิงเศรษฐกิจ ประชาชนมี อาชีพเสริม มีการแปรรูปผลผลิต และ เข้าถึงตลาดออนไลน์เพื่อเพิ่มรายได้ (หมู่ ๑, ๓, ๔, ๖) ผู้สูงอายุก็มีอาชีพ (หมู่ ๓) ๒. พฤติกรรมเยาวชน เยาวชนมีความกล้า แสดงออกมากขึ้น และมีทักษะในการ ดำเนินชีวิตที่เหมาะสมและสร้างสรรค์ (หมู่ ๒) ๓. พฤติกรรมเชิงสิ่งแวดล้อม มีการจัดการ ขยะอย่างถูกต้อง และมีการรณรงค์ใช้ปุ๋ย อินทรีย์หรือปลูกต้นไม้ (หมู่ ๑, ๔, ๕)
ด้านความสัมพันธ์	๑. สมาชิกในชุมชนอาจยังขาด ปฏิสัมพันธ์ หรือมีความร่วมมือกัน น้อย ๒. ขาดความรู้สึกรับผิดชอบต่อ ส่วนรวม หรือขาดกลไกช่วยเหลือ ซึ่งกันและกัน ๓. ปัญหาทางสังคม เช่น ผู้ป่วยจิต เวช อาจไม่ได้รับการดูแลที่ถูกต้อง	๑. เกิดความสามัคคี ความสัมพันธ์ที่ดี และการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในชุมชน อย่างชัดเจน (หมู่ ๑, ๒, ๓, ๔, ๖) ๒. เกิดความรับผิดชอบต่อสังคม (หมู่ ๒) และความเข้มแข็งของชุมชน (หมู่ ๔) ๓. ชาวบ้านมีความสุขมากขึ้น (หมู่ ๑, ๕) และปัญหาผู้ป่วยจิตเวชได้รับการดูแลจาก หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (หมู่ ๓)
ด้านการมีส่วนร่วม	๑. ผู้นำอาจยังไม่แข่งขัน หรือ ชาวบ้านยังพึ่งพาการแก้ไขปัญหา จากภายนอกเป็นหลัก	๑. ผู้นำ (ยุวพุทธนวัตกร) ผู้นำชุมชนที่เข้า ร่วมโครงการฯ ได้กลายเป็นกลไกหลัก นำ ปัญหาของชาวบ้าน (น้ำ, ไฟ, ถนน) เข้าที่

รายด้าน	การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น	
	ก่อนดำเนินโครงการเป็นอย่างไร	หลังดำเนินโครงการ เปลี่ยนแปลงอย่างไร
	๒. ปัญหาโครงสร้างพื้นฐาน (น้ำ, ไฟ, ถนน) คาราคาซึ่ง ไม่ถูกนำเข้าสู่กระบวนการแก้ไขอย่างเป็นรูปธรรม ๓. ขาดการรวมกลุ่มเพื่อเศรษฐกิจ หรือสวัสดิการสังคม ๔. ชาวบ้านมีบทบาทในการตัดสินใจหรือวางแผนชุมชนน้อย	ประชุมเพื่อหาแนวทางแก้ไขอย่างเร่งด่วน (หมู่ ๑, ๓, ๕) ๒. การตัดสินใจ ชาวบ้านมีบทบาทในการตัดสินใจและร่วมวางแผนพัฒนา แก้ปัญหา หรือวางแผนงบประมาณท้องถิ่น (หมู่ ๖) ๓. การรวมกลุ่ม เกิดการจัดตั้งกลุ่มอาชีพ วิสาหกิจชุมชน ตลาดนัดชุมชน กองทุนหมู่บ้าน และกลุ่มออมทรัพย์ (หมู่ ๔, ๖)

จากตารางที่ ๕ พบว่าก่อนดำเนินโครงการยุทธศาสตร์พัฒนาชนบทชนเชิงสร้างสรรค์ ด้วยปัญญาและคุณธรรม ของยูเวนไนเซตตำบลกรูด อำเภอพนมพิณ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ชุมชนเผชิญกับสถานะที่ค่อนข้างนิ่งและพึ่งพาปัจจัยภายนอกเป็นหลัก ไม่ว่าจะเป็นปัญหาปากท้อง ขาดช่องทางเศรษฐกิจใหม่ๆ การจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ไม่เป็นระบบ และที่สำคัญคือกลไกการมีส่วนร่วมของชาวบ้านยังไม่เข้มแข็ง ปัญหาโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ จึงไม่ถูกผลักดันเข้าสู่กระบวนการแก้ไขอย่างจริงจัง

หลังดำเนินโครงการ เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ชัดเจนในสามมิติสำคัญ. ด้านพฤติกรรม ชาวบ้านและเยาวชนเปลี่ยนจากผู้ได้รับความช่วยเหลือมาเป็นผู้ลงมือทำ มีการสร้างอาชีพเสริม เข้าถึงตลาดออนไลน์ และจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นรูปธรรม. การเปลี่ยนแปลงนี้ส่งผลโดยตรงต่อ ด้านความสัมพันธ์ ซึ่งจากเดิมที่อาจจะต่างคนต่างอยู่ ได้แปรเปลี่ยนเป็นความสามัคคี การช่วยเหลือเกื้อกูลกัน และเกิดความรับผิดชอบต่อสังคมร่วมกัน

จุดเปลี่ยนที่สำคัญที่สุดคือ ด้านการมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นผลลัพธ์สูงสุดของโครงการ. ผู้นำชุมชนที่ผ่านการอบรมได้กลายเป็น "ตัวเร่งปฏิกิริยา" ที่นำปัญหาของชุมชนเข้าสู่กระบวนการแก้ไขอย่างเป็นทางการ. การมีส่วนร่วมไม่ได้จำกัดอยู่แค่ตัวผู้นำ แต่ยังกระตุ้นให้เกิดการรวมกลุ่มของชาวบ้าน ทั้งในมิติเศรษฐกิจและสวัสดิการสังคม. สิ่งนี้แสดงให้เห็นว่าโครงการไม่เพียงแต่แก้ปัญหาเฉพาะหน้า แต่ได้สร้าง "กลไกการพัฒนาที่ยั่งยืน" ให้ชุมชนสามารถขับเคลื่อนและพึ่งพาตนเองได้ในระยะยาว

บทที่ ๖
ผลการดำเนินกิจกรรม ระยะที่ ๔ การขยายผล (มรรค)
กิจกรรม “นาใหญ่ร่วมใจ ชุมชนรักษ์โลก”

กิจกรรม “นาใหญ่ร่วมใจ ชุมชนรักษ์โลก” ดำเนินกิจกรรมหลังจากจัดโครงการยุวพุทธนวัตกร นักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม ณ วัดทุ่งเขียด อำเภอบึงนาราง จังหวัดพิจิตร ในวันที่ ๑๘ - ๒๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๘ ใช้ระยะเวลา ๑ เดือน กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมที่ผ่านการวิเคราะห์สภาพปัญหา (ทุกข์) และสืบค้นถึงรากเหง้าของปัญหา (สมุทัย) ในชุมชนแล้ว กระบวนการพัฒนา จึงได้เดินทางมาถึง ระยะที่ ๔ การขยายผล ซึ่งเปรียบได้กับ "มรรค" หรือหนทางแห่งการลงมือปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหาย่างเป็นรูปธรรม ในระยะนี้ โครงการยุวพุทธนวัตกรได้นำองค์ความรู้และหลักการทั้งหมดมาประยุกต์ใช้จริงผ่านกิจกรรม “นาใหญ่ร่วมใจ ชุมชนรักษ์โลก”. กิจกรรมนี้ถือเป็นหัวใจของการนำ “ปัญญา” มาสู่ “การปฏิบัติ” โดยมุ่งเน้นการสร้างความร่วมมือ (ร่วมใจ) ในพื้นที่ “หมู่ที่ ๑ ชุมชนบ้านกรูด” ซึ่งเป็นฐานทรัพยากรหลักของชุมชน และขยายผลสู่การสร้างจิตสำนึก “รักษ์โลก” เพื่อแก้ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม และสร้างความยั่งยืนทางเศรษฐกิจไปพร้อมกัน นี่คือขั้นตอนของการลงมือทำจริงเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นตามแนวทางที่ได้วิเคราะห์ไว้ มีรายละเอียดดังนี้

ภาพที่ ๕๖ ยุวพุทธนวัตกรแกนนำ และคณะครู จากโรงเรียนบ้านนาใหญ่ ทำกิจกรรมต่อยอดหลังจากการอบรมยุวพุทธนวัตกรนักพัฒนาชุมชนสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม ณ วัดทุ่งเขียด ในวันที่

๑๘-๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๘

๖.๑ ผลการดำเนินงานกิจกรรม

๑) ชั้นการวางแผน

ภาพที่ ๕๗ ยูวพุทธนวัตกรแกนนำ และคณะครู โรงเรียนบ้านนาใหญ่ ประชุมเตรียมความพร้อมจัดกิจกรรมต่อยอด

คณะครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนบ้านนาใหญ่ร่วมประชุมหารือเพื่อวางแผนการจัดกิจกรรม นานาใหญ่ร่วมใจ ชุมชนรักษ์โลก ที่จะลงทำกิจกรรมในพื้นที่ตามโครงการยูวพุทธนวัตกรนักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรมเพื่อต่อยอดการจัดกิจกรรม

๒) ชั้นดำเนินงาน

ภาพที่ ๕๘ ยูวพุทธนวัตกรแกนนำ และคณะครู จากโรงเรียนบ้านนาใหญ่ ทำกิจกรรมต่อยอดหลังจากการอบรมยูวพุทธนวัตกรนักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม ณ วัดทุ่งเซียด ในระหว่างวันที่ ๑๘-๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๘ ภายใต้ชื่อกิจกรรม “นานาใหญ่ร่วมใจ ชุมชนรักษ์โลก”

ครูและครูและนักเรียนแกนนำร่วมกันจัดทำสื่อและป้ายชื่อโครงการเกี่ยวกับการคัดแยกขยะ รวมถึงอุปกรณ์ที่จำเป็นเพื่อนำไปให้ความรู้ในชุมชน

ภาพที่ ๕๘ ยูวพุทธรวัตกรแกนนำ และคณะครู จากโรงเรียนบ้านนาใหญ่ เดินรณรงค์การจัดการขยะในชุมชน ณ หมู่ที่ ๑ บ้านกรูด

ยูวพุทธรวัตกรแกนนำ คณะครูและนักเรียนร่วมกันเดินรณรงค์ให้ความรู้ของการคัดแยกขยะในบริเวณชุมชนบ้านนาใหญ่ ภาพประกอบที่ ๖ คณะครูและนักเรียนแกนนำร่วมกันเดินรณรงค์ให้ชาวบ้านในชุมชนร่วมกันทำกิจกรรมการคัดแยกขยะในบริเวณชุมชนกรูด

ภาพที่ ๕๙ ยูวพุทธรวัตกรแกนนำ และคณะครู จากโรงเรียนบ้านนาใหญ่ ให้ความรู้ประชาชนเกี่ยวกับการจัดการขยะในชุมชน ณ หมู่ที่ ๑ บ้านกรูด

ภาพที่ ๖๐ ยูวพุทธรวัตรแกนนำ และคณะครู จากโรงเรียนบ้านนาใหญ่ เชิญชวนชาวบ้านและมอ
รางวัลแก่ชุมชน ณ หมู่ที่ ๑ บ้านกรูด เพื่อเป็นการดึงดูดความสนใจให้ประชาชนร่วมกิจกรรม

คณะครูและนักเรียนแกนนำร่วมกันเชิญชวนให้ชาวบ้านในชุมชนร่วมกันทำกิจกรรมการคัดแยก
ขยะในบริเวณชุมชนกรูด ในการนี้คณะครูและนักเรียนแกนนำร่วมกันมอบของรางวัลให้ชาวบ้านในชุมชน
กรูดที่ร่วมกันทำกิจกรรมการคัดแยกขยะในบริเวณชุมชนหมู่ที่ ๑ บ้านกรูด ตำบลกรูด อำเภอพุนพิน
จังหวัดสุราษฎร์ธานี

๖.๒ การประเมินผล

ยุวพุทธนวัตกรต้นแบบของโรงเรียนบ้านนาใหญ่จำนวน ๕๐ คน ผู้เข้าร่วมกิจกรรมประกอบด้วย นักเรียน คณะครู และประชาชนในชุมชนกรุด จำนวน ๒๐๐ คน

๑) สิ่งที่นักเรียนได้เรียนรู้

๑. ความรู้ด้านพระพุทธศาสนาและคุณธรรม – เข้าใจหลักธรรม เช่น ความกตัญญู เมตตา ความรับผิดชอบ และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ

๒. ทักษะการคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม – ได้ทดลองออกแบบสื่อธรรมะและโครงการสิ่งแวดล้อม เช่น การคัดแยกขยะ การทำสื่อประชาสัมพันธ์เชิงสร้างสรรค์

๓. การทำงานเป็นทีมและภาวะผู้นำ – ฝึกการวางแผน การแบ่งหน้าที่ และการรับผิดชอบร่วมกัน

๔. การมีจิตอาสาเพื่อชุมชน – เห็นคุณค่าของการลงมือทำเพื่อสังคม

ภาพที่ ๖๑ ยุวพุทธนวัตกรแกนนำ และคณะครู จากโรงเรียนบ้านนาใหญ่ เตรียมความพร้อมในการเชิญชวนชาวบ้านร่วมกิจกรรม

๒) ความต้องการต่อยอดของนักเรียน

๑. อยากมีเวทีแสดงผลงานนวัตกรรม ต่อหน้าชุมชนและโรงเรียนอื่น ๆ

๒. อยากมีกิจกรรม แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับโรงเรียนอื่น เพื่อขยายเครือข่ายยุวพุทธนวัตกร

ภาพที่ ๖๒ ยูวพุทธนวัตกรแกนนำ และคณะครู จากโรงเรียนบ้านนาใหญ่ เติมนรณรงค์การจัดการขยะในชุมชน ณ หมู่ที่ ๑ บ้านกรูด

๓) ความสำเร็จตามวัตถุประสงค์

๑. สามารถสร้าง นักเรียนแกนนำ ๕๐ คน เป็นต้นแบบด้านคุณธรรมและนวัตกรรมการ
๒. ผู้เข้าร่วมกว่า ๒๐๐ คน ได้รับแรงบันดาลใจในการดำเนินชีวิตตามหลักพุทธธรรม

๓. ชุมชนและโรงเรียนร่วมกันสนับสนุนกิจกรรม เกิดความร่วมมือและบรรยากาศแห่งการเรียนรู้

ภาพที่ ๒๓ แสดงให้เห็นถึงความสำเร็จในการจัดกิจกรรมรณรงค์การจัดการขยะในชุมชนของยูวพุทธนวัตกรแกนนำของโรงเรียนบ้านนาใหญ่

๖.๓ การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในชุมชน

๑) ด้านพฤติกรรม

นักเรียนมีระเบียบวินัยมากขึ้น ใฝ่ใจในธรรมะ และใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์เกิดพฤติกรรม การรักษาสีงแวดล้อม เช่น คัดแยกขยะ ใช้ของอย่างคุ้มค่า

๒) ด้านความสัมพันธ์

ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และพระสงฆ์มีความใกล้ชิดและทำงานร่วมกันมากขึ้นเกิดความรู้สึกภาคภูมิใจร่วมกันเมื่อเห็นผลงานของลูกหลาน

๓) ด้านการมีส่วนร่วม

ชุมชนเข้ามาร่วมกิจกรรมอย่างแข็งขัน ทั้งการสนับสนุนทุน อุปกรณ์ และแรงงานเกิดการรวมพลังทำกิจกรรมต่อเนื่อง เช่น กิจกรรมจิตอาสา กิจกรรมสิ่งแวดล้อม และโครงการสืบสานพระพุทธศาสนา

ภาพที่ ๖๔ แสดงให้เห็นถึงการมีส่วนร่วมของยุวพุทธนวัตกร คณะครู ในการจัดกิจกรรมรณรงค์การจัดการขยะในชุมชนของยุวพุทธนวัตกรแกนนำของโรงเรียนบ้านนาใหญ่

ภาพที่ ๖๔ แสดงให้เห็นถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดกิจกรรมรณรงค์การจัดการขยะในชุมชน แสดงถึงการให้ความสำคัญในปัญหาขยะของชุมชน

๖.๔ การปิดโครงการยุวพุทธนวัตกรรมนักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม

การพัฒนาชุมชนในยุคปัจจุบันเผชิญกับความท้าทายที่ซับซ้อนเกินกว่าการมุ่งเน้นการพัฒนาเชิงวัตถุแต่เพียงอย่างเดียว การสร้างความเข้มแข็งจากฐานรากที่แท้จริง จำเป็นต้องอาศัยการพัฒนา "คน" ให้เป็นศูนย์กลาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบ่มเพาะเยาวชนและผู้นำชุมชนรุ่นใหม่ ให้เป็นผู้มีศักยภาพในการขับเคลื่อนสังคม ด้วยเหตุนี้ โครงการ “ยุวพุทธนวัตกรรมนักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม” จึงได้ถือกำเนิดขึ้น โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างนักพัฒนาที่ไม่ได้มีเพียง "ความรู้" (Knowledge) ในการวิเคราะห์ปัญหา แต่ยังประกอบด้วย "ปัญญา" (Wisdom) ในการเข้าถึงรากเหง้าของปัญหา และมี "คุณธรรม" (Morality) เป็นเครื่องกำกับในการทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างเคารพและเข้าใจ

หัวใจสำคัญของโครงการนี้ คือการสร้างกระบวนการที่เรียกว่า "ยุวพุทธนวัตกรรม" ซึ่งหมายถึงผู้ที่สามารถนำ "นวัตกรรม" (Innovation) ที่เกิดจากการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรม เช่น อริยสัจ ๔ มาเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ชุมชน (ทุกข์-สมุทัย) และออกแบบกระบวนการแก้ไขปัญหาย่างสร้างสรรค์ (นิโรธ-มรรค) โดยเน้นการสร้างการมีส่วนร่วมจากคนในชุมชนเป็นที่ตั้ง ยุวพุทธนวัตกรรมจึงเป็นเสมือน "ตัวเร่งปฏิกิริยา" ที่เข้าไปกระตุ้นให้ชุมชนเกิดการตื่นตัว และลุกขึ้นมาเป็นผู้ขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงด้วยตนเอง

ตลอดระยะเวลาการดำเนินโครงการในชุมชนจรูต ตำบลจรูต อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยมี โรงเรียนบ้านนาใหญ่ เป็นหนึ่งในพื้นที่ปฏิบัติการสำคัญ ผู้เข้าร่วมได้ผ่านกระบวนการเรียนรู้และลงมือปฏิบัติจริง ตั้งแต่การวิเคราะห์ศักยภาพและปัญหาของชุมชน การพัฒนาทักษะการสื่อสารและการทำงานเป็นทีม ไปจนถึงการลงมือขยายผลกิจกรรมเพื่อแก้ไขปัญหาย่างเป็นรูปธรรม ในกิจกรรมนี้เป็นการมอบเกียรติบัตรเพื่อชื่นชมยกย่องยุวพุทธนวัตกรรมแกนนำซึ่งเป็นต้นกล้าสำคัญในการพัฒนาชุมชนซึ่งจัดขึ้นในวันที่ ๒๖ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๘ ณ โรงเรียนบ้านนาใหญ่ อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยมี พระมหาติลกรัศมี ฐิตจาโร, ดร. ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์สุราษฎร์ธานี เป็นประธานมอบ ร่วมด้วยนางสาวจันทร์จิรา อินทร์ชนะ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านนาใหญ่ คณะครู พุทธนวัตกรรมต้นแบบ และยุวพุทธนวัตกรรมต้นแบบรับมอบเกียรติบัตร กิจกรรมสำคัญเป็นการนำเสนอผลการดำเนินกิจกรรมของยุวพุทธนวัตกรรมแกนนำที่ได้ร่วมกันทำกิจกรรมต่อยอดจากการอบรมเชิงปฏิบัติการในวันที่ ๑๘- ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๘ ณ วัดทุ่งเขียด และชุมชนตำบลจรูต อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ภาพที่ ๖๔ พระมหาติลกรัศมี ฐิตจาโร ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์สุราษฎร์ธานีเป็นประธานในพิธีปิด
โครงการยุวพุทธนวัตกรนักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม ณ โรงเรียนบ้านนาใหญ่
ในวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๖๘

ภาพที่ ๖๕ ตัวแทนยุวพุทธนวัตกรแกนนำ นำเสนอผลการดำเนินกิจกรรม “นาใหญ่ร่วมใจ ชุมชนรักษ์

โลก” และการมอบเกียรติบัตรโดยประธาน ณ โรงเรียนบ้านนาใหญ่ ในวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๖

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เข้าร่วมกิจกรรม

รายชื่อผู้เข้าร่วม

โครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ พุทธเยาวชน: นักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม
ณ วัดทุ่งเขียด และชุมชนในตำบลกรูด อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี
วันที่ ๑๘-๒๐ เดือน สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๘

ที่	ชื่อ-นามสกุล	ส่วนงาน	ลายมือชื่อ	หมายเหตุ
1.	พระพัฒนพงษ์ กนุดจาโร(ร่วมพันธ์)	วส.สุราษฎร์ธานี	พระพัฒนพงษ์	
2.	พระมานะชัย อนุโย(ประพันธ์)	วส.สุราษฎร์ธานี	พระมานะชัย	
3.	พระธนาสิทธิ์ ปภากร(ผ่องแผ้ว)	วส.สุราษฎร์ธานี	พระธนาสิทธิ์	
4.	นายจักรพงษ์ นวลสุทธิ	วส.สุราษฎร์ธานี	จักรพงษ์	
5.	นางสาวชลณีย์ รัตนบุรี	วส.สุราษฎร์ธานี	ชลณีย์	
6.	นางสุณี รักเมือง ดิฉันทิก	วส.สุราษฎร์ธานี	สุณี	
7.	นายจิรภัทร ภักดีดวง	วส.สุราษฎร์ธานี	จิรภัทร ภักดีดวง	
8.	นายศิวกร เกื้อสกุล	วส.สุราษฎร์ธานี	ศิวกร	
9.	นายโชคชัย นงษ์ทอง	วส.สุราษฎร์ธานี	โชคชัย	
10.	นางณัฐธยาน์ จีระวงศ์	วส.สุราษฎร์ธานี	ณัฐธยาน์	
11.	นางสาวพิไลวรรณ กิ่งน้ำอ่า	วส.สุราษฎร์ธานี	พิไลวรรณ	
12.	นายพงศ์พันธ์ เรืองทองฉิม	วส.สุราษฎร์ธานี	พงศ์พันธ์	
13.	นายศราวดี ตรีรินทร์	วส.สุราษฎร์ธานี	ศราวดี	
14.	นายฉัฐวุฒิ ตรีรินทร์	วส.สุราษฎร์ธานี	ฉัฐวุฒิ	
15.	นายรัฐพงศ์ ยิ่งภาตรา	วส.สุราษฎร์ธานี	รัฐพงศ์ ยิ่งภาตรา	
16.	นายกันตภณ พลทอง	วส.สุราษฎร์ธานี	กันตภณ	
17.	นายสุเทพ ศิริอุดมพร	วส.สุราษฎร์ธานี	สุเทพ ศิริอุดมพร	
18.	นายสิทธิเดช คำแก้ว	วส.สุราษฎร์ธานี	สิทธิเดช	
19.	นางสุจิตรา คงเพชร	วส.สุราษฎร์ธานี	สุจิตรา	

ที่	ชื่อ-นามสกุล	ส่วนงาน	ลายมือชื่อ	หมายเหตุ
20.	นายวรภพ วิชัยดิษฐ์	วส.สุราษฎร์ธานี	วรภพ วิชัยดิษฐ์	
21.	พระณัชรพล คมกีรปญโญ	วส.สุราษฎร์ธานี	พระณัชรพล	
22.	พระบุญยวัฒน์ จันทโก	วส.สุราษฎร์ธานี	พระบุญยวัฒน์	
23.	พระวัชรระ รตินุโร	วส.สุราษฎร์ธานี	พระวัชรระ	
24.	พระนัทรวัฒน์ วิฑิตปญโญ	วส.สุราษฎร์ธานี	พระนัทรวัฒน์	
25.	พระมหาวรสถิตย์ นาถธมฺโม	วส.สุราษฎร์ธานี	พระมหาวรสถิตย์	
26.	พระนฤเบศ จันทกาโม	วส.สุราษฎร์ธานี	พระนฤเบศ	
27.	พระธานี เดชธมฺโม	วส.สุราษฎร์ธานี	พระธานี	
28.	พระเพชรอายุธ อภินนุโท	วส.สุราษฎร์ธานี	พระเพชรอายุธ	
29.	พระพงศกร ปญญาวชิโร	วส.สุราษฎร์ธานี	พระพงศกร	
30.	พระนพพล กนตวีโร	วส.สุราษฎร์ธานี	พระนพพล	
31.	พระพยุงเกียรติ จิตตวฑฺฒโน	วส.สุราษฎร์ธานี	พระพยุงเกียรติ	
32.	พระสมศวรร อภิปญฺโญ/ปุจันทร	วส.สุราษฎร์ธานี	พระสมศวรร	
33.	แม่ชีพรลภัส รัตนะรังสี	วส.สุราษฎร์ธานี	แม่ชีพรลภัส	
34.	ด.ญ.มัลลภิญญา พิทักษ์	โรงเรียนบ้านนาใหญ่	มัลลภิญญา	
35.	ด.ญ.วริศรา ศักดา	โรงเรียนบ้านนาใหญ่	วริศรา	
36.	ด.ญ.พนิดา ไกรทอง	โรงเรียนบ้านนาใหญ่	พนิดา	
37.	ด.ญ.กัญญารัตน์ ศรีสมปอง	โรงเรียนบ้านนาใหญ่	กัญญารัตน์	
38.	ด.ญ.กัญญวรา เรียมรักษ์	โรงเรียนบ้านนาใหญ่	กัญญวรา	
39.	ด.ญ.ปาริชาติ บุตรชน	โรงเรียนบ้านนาใหญ่	ปาริชาติ	
40.	ด.ญ.สุยเลย	โรงเรียนบ้านนาใหญ่	สุยเลย	
41.	ด.ญ.ณัฐนิชา วิชัยดิษฐ์	โรงเรียนบ้านนาใหญ่	ณัฐนิชา	
42.	ด.ช.เสฏฐวุฒิ ทองคำ	โรงเรียนบ้านนาใหญ่	เสฏฐวุฒิ	
43.	ด.ญ.สุพัทรา แสนเพ็งเคน	โรงเรียนบ้านนาใหญ่	สุพัทรา	
44.	ด.ญ.กัญญภัทสรร์ แสงทอง	โรงเรียนบ้านนาใหญ่	กัญญภัทสรร์	
45.	ด.ญ.ธิดากาญจน์ หนอนไม้	โรงเรียนบ้านนาใหญ่	ธิดากาญจน์	
46.	ด.ช.วิชัยศิลป์ มะลิลลา	โรงเรียนบ้านนาใหญ่	วิชัยศิลป์	

ที่	ชื่อ-นามสกุล	ส่วนงาน	ลายมือชื่อ	หมายเหตุ
47.	ด.ช.ศุภณัฐ มอยบุตร	โรงเรียนบ้านนาใหญ่	ศุภณัฐ	
48.	ด.ญ.นันทิยา คงคงดี	โรงเรียนบ้านนาใหญ่	นันทิยา	
49.	ด.ญ.ทราย โชติพงษ์	โรงเรียนบ้านนาใหญ่	ทราย	
50.	ด.ญ.ธิดารัตน์ ประชุมรัตน์	โรงเรียนบ้านนาใหญ่	ธิดารัตน์	
51.	ด.ช.ธีรภัทร ศักดา	โรงเรียนบ้านนาใหญ่	ธีรภัทร	
52.	ด.ช.ธณัท พุทธรักษา	โรงเรียนบ้านนาใหญ่	ธณัท	
53.	ด.ช.นฤชา เมื่อกเหล็ก	โรงเรียนบ้านนาใหญ่	นฤชา	
54.	ด.ช.วีรพันธ์ กันสถิตย์	โรงเรียนบ้านนาใหญ่	วีรพันธ์	
55.	ด.ญ.อริศรา พิมพ์สันต์	โรงเรียนบ้านนาใหญ่	อริศรา พิมพ์สันต์	
56.	ด.ญ.ณิชา เสียมไหม	โรงเรียนบ้านนาใหญ่	ณิชา	
57.	ด.ญ.พิมพ์ภา จันทรพิทักษ์	โรงเรียนบ้านนาใหญ่	พิมพ์ภา	
58.	ด.ญ.เอิร์น	โรงเรียนบ้านนาใหญ่	เอิร์น	
59.	ด.ญ.จินตามัน วิชัย	โรงเรียนบ้านนาใหญ่	จินตามัน	
60.	ด.ช.อมรเทพ สายริน	โรงเรียนบ้านนาใหญ่	อมรเทพ	
61.	ด.ช.นภัสกร ไชยฤทธิ์	โรงเรียนบ้านนาใหญ่	นภัสกร	
62.	ด.ช.กนกชัย อินตะมนต์	โรงเรียนบ้านนาใหญ่	กนกชัย	
63.	ด.ญ.เกศกนก คงเพชรดิษฐ์	โรงเรียนบ้านนาใหญ่	เกศกนก	
64.	ด.ญ.พรชนก ศรีสุชาติ	โรงเรียนบ้านนาใหญ่	พรชนก	
65.	ด.ญ.วีรยา หनुจันทร์	โรงเรียนบ้านนาใหญ่	วีรยา	
66.	ด.ช.ณรงค์วัฒน์ อักษรทิพย์	โรงเรียนบ้านนาใหญ่	ณรงค์วัฒน์	
67.	ด.ญ.สุกัญญา แสงอุทัย	โรงเรียนบ้านนาใหญ่	สุกัญญา	
68.	ด.ญ.ภูวษา แซ่เอี้ยว	โรงเรียนบ้านนาใหญ่	ภูวษา	
69.	ด.ญ.อารีญา เรืองอุไร	โรงเรียนบ้านนาใหญ่	อารีญา	
70.	ด.ญ.นิภาภา ภาณุรัตน์	โรงเรียนบ้านนาใหญ่	นิภาภา	
71.	ด.ญ.ปัจฉุณเตร แก้วประสงค์	โรงเรียนบ้านนาใหญ่	ปัจฉุณเตร	
72.	ด.ช.พรพิพัฒน์ หนองไม้	โรงเรียนบ้านนาใหญ่	พรพิพัฒน์	
73.	ด.ญ.ชนากานต์ แซ่เอี้ยว	โรงเรียนบ้านนาใหญ่	ชนากานต์	

ภาคผนวก ข ภาพกิจกรรม

ประมวลภาพกิจกรรมระยะที่ ๑ พิธีเปิด และการอบรมให้ความรู้แก่เยาวชนเรื่อง สัปปายะ, อริยสัจ ๔

ประมวลภาพกิจกรรมระยะที่ ๒ การลงพื้นที่สำรวจชุมชน ๖ ชุมชน ในตำบลกรูด อำเภอขุนพิน

จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ประมวลภาพกิจกรรมระยะที่ ๓ การวาดแผนที่ชุมชน การนำเสนอสัปดาห์ยะสถานสภาพปัญหา และวิธีการแก้ไขปัญหาต่อชุมชน

ประมวลภาพกิจกรรมระยะที่ ๔ การต่อยอดกิจกรรมยุวพุทธนวัตกรภายใต้กิจกรรม “นาใหญ่ร่วมใจ ชุมชนรักษ์โลก” ของกลุ่มยุวพุทธนวัตกรแกนนำ และคณะครู โรงเรียนบ้านนาใหญ่

ประมวลภาพกิจกรรมบรรยากาศวันปิดโครงการ ๒๖ กันยายน ๒๕๖๘ ณ โรงเรียนบ้านนาใหญ่
อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ภาคผนวก ค แบบประเมินผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังฝึกอบรมของเยาวชน

แบบประเมินผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังฝึกอบรมของเยาวชน
โครงการพุทธนวัตกร: บัณฑิตนักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม

คำชี้แจง: กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่คิดว่าถูกต้อง

๑. หลักสัปปายะ ๗ เป็นหลักธรรมที่ใช้ในการวิเคราะห์แผนที่ชุมชน

ถูก

ผิด

๒. อริยสัจโมเดลช่วยให้เราสามารถวิเคราะห์และแก้ไขปัญหาชุมชนได้อย่างเป็นระบบ

ถูก

ผิด

๓. การพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ต้องอาศัยเฉพาะปัญญาเท่านั้น ไม่จำเป็นต้องใช้คุณธรรม

ถูก

ผิด

๔. แก่นพระพุทธศาสนาสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหาชุมชนได้

ถูก

ผิด

๕. การเขียนแผนที่ชุมชนจะช่วยให้เข้าใจทรัพยากรและศักยภาพของชุมชนมากขึ้น

ถูก

ผิด

๖. เยาวชนไม่สามารถเป็นกลไกสำคัญในการแก้ไขปัญหาชุมชนได้

ถูก

ผิด

๗. การวิเคราะห์ปัญหาชุมชนควรมองเฉพาะปัญหาที่เห็นได้ชัดเจนเท่านั้น

ถูก

ผิด

๘. การทำงานร่วมกันเป็นทีมเป็นทักษะสำคัญในการพัฒนาชุมชน

ถูก

ผิด

๙. พุทธนวัตกรรมต้องมีทักษะการสื่อสารที่สามารถอธิบายเรื่องซับซ้อนให้ชาวบ้านเข้าใจได้

ถูก

ผิด

๑๐. การพัฒนาชุมชนที่ยั่งยืนต้องมีการมีส่วนร่วมจากคนในชุมชนเป็นหลัก

ถูก

ผิด

เฉลย

១. ឡា | ២. ឡា | ៣. ដិត | ៤. ឡា | ៥. ឡា | ៦. ដិត | ៧. ដិត | ៨. ឡា | ៩. ឡា | ១០. ឡា

ภาคผนวก ง ตัวอย่างเกียรติบัตร

MCU170

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ขอมอบเกียรติบัตรฉบับนี้ ให้ไว้เพื่อแสดงว่า

ด.ช.จักริน วะโลหะ

เป็น ผู้เข้าอบรม โครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ

ยุวพุทธนวัตกร : นักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม
ภายใต้โครงการพัฒนาความเป็นเลิศของสถาบันอุดมศึกษาและพัฒนากำลังคนชั้นสูง

จัดโดย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์สุราษฎร์ธานี

ขอให้มุ่งมั่นในการพัฒนาวิชาการสืบไป

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๘

พระพรหมวัชรธีรจารย์, ศ.ดร.

อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

